

1. Nəzarət:

- ölçülən kəmiyyətin məlum kəmiyyətlə əvəz olunması ölçü cihazının göstərişlərinin dəyişilməsinə səbəb olmur
- ölçü texnikasının girişinə ölçüləcək kəmiyyətlə ölçü arasındakı fərq verilir
- ölçüləcək kəmiyyət hər ölçmədə və ya müəyyən vaxt ərzində həmin kəmiyyətin nümunəvi ölçüsü ilə müqayisə olunur və ölçü nəticələri müqayisə qurğuları vasitəsi ilə təyin olunur
- ✓ ölçüləcək kəmiyyət və ya onunla əlaqədar başqa kəmiyyətin ölçü cihazına təsiri həmin cinsdən olan məlum kəmiyyətin təsiri ilə müqayisə qurğusu vasitəsilə sifra gətirilməsinə əsaslanmışdır
- ölçmənin nəticəsi ölçü sistemindəki hesablayıcı qurğunun göstərişinə görə təyin edilir

2. Ölçmə nə deməkdir?

- fiziki kəmiyyətin ölçü nəticələrinin ölçmələrin həqiqi qiymətinə yaxınlıq dərəcəsidir
- texniki qurğuların mükəmməlliyindən, işlətmə qaydasından və eksperimentin aparılma qaydasından asılıdır
- ölçülən fiziki kəmiyyətin ölçü nəticələrinin ölçmələrin həqiqi qiymətindən olan meyl etməsidir
- fiziki kəmiyyətin ölçülməsi yolu ilə tapılan kəmiyyətdir
- ✓ onun şərti olaraq ölçü vahidi kimi qəbul edilmiş eyni cinsli kəmiyyətlə müqayisə edilməsi deməkdir;

3. Ölçmənin nəticəsi:

- texniki qurğuların mükəmməlliyindən, işlətmə qaydasından və eksperimentin aparılma qaydasından asılıdır
- ✓ fiziki kəmiyyətin ölçülməsi yolu ilə tapılan kəmiyyətdir
- ölçülən fiziki kəmiyyətin ölçü nəticələrinin ölçmələrin həqiqi qiymətindən olan meyl etməsidir
- fiziki kəmiyyətin ölçü nəticələrinin ölçmələrin həqiqi qiymətinə yaxınlıq dərəcəsidir
- onun şərti olaraq ölçü vahidi kimi qəbul edilmiş eyni cinsli kəmiyyətlə müqayisə edilməsi deməkdir

4. Ölçmələrin xətası nə deməkdir:

- ✓ ölçülən fiziki kəmiyyətin ölçü nəticələrinin ölçmələrin həqiqi qiymətindən olan meyl etməsidir
- fiziki kəmiyyətin ölçü nəticələrinin ölçmələrin həqiqi qiymətinə yaxınlıq dərəcəsidir
- fiziki kəmiyyətin ölçülməsi yolu ilə tapılan kəmiyyətdir
- onun şərti olaraq ölçü vahidi kimi qəbul edilmiş eyni cinsli kəmiyyətlə müqayisə edilməsi deməkdir
- texniki qurğuların mükəmməlliyindən, işlətmə qaydasından və eksperimentin aparılma qaydasından asılıdır

5. Ölçmələrin dəqiqliyi:

- texniki qurğuların mükəmməlliyindən, işlətmə qaydasından və eksperimentin aparılma qaydasından asılıdır
- ölçülən fiziki kəmiyyətin ölçü nəticələrinin ölçmələrin həqiqi qiymətindən olan meyl etməsidir
- onun şərti olaraq ölçü vahidi kimi qəbul edilmiş eyni cinsli kəmiyyətlə müqayisə edilməsi deməkdir
- fiziki kəmiyyətin ölçülməsi yolu ilə tapılan kəmiyyətdir
- ✓ fiziki kəmiyyətin ölçü nəticələrinin ölçmələrin həqiqi qiymətinə yaxınlıq dərəcəsidir

6. Ölçmələrin xətasının qiyməti:

- fiziki kəmiyyətin ölçü nəticələrinin ölçmələrin həqiqi qiymətinə yaxınlıq dərəcəsidir
- ✓ texniki qurğuların mükəmməlliyindən, işlətmə qaydasından və eksperimentin aparılma qaydasından asılıdır
- fiziki kəmiyyətin ölçülməsi yolu ilə tapılan kəmiyyətdir
- ölçülən fiziki kəmiyyətin ölçü nəticələrinin ölçmələrin həqiqi qiymətindən olan meyl etməsidir
- onun şərti olaraq ölçü vahidi kimi qəbul edilmiş eyni cinsli kəmiyyətlə müqayisə edilməsi deməkdir

7. Ölçü eksperimenti:

- fiziki kəmiyyətin ölçü nəticələrinin ölçmələrin həqiqi qiymətinə yaxınlıq dərəcəsidir ölçmə yolu ilə alınmış ölçü məlumatlarıdır
- bu fiziki təzahürün və ya fiziki təzahürlərin cəminin ölçmələrinin əsasıdır
- bu texniki qurğu olaraq, dəqiqliyə tənzimlənmiş xarakteristikaya malik olaraq ölçü eksperimentində istifadə edilir
- texniki qurğuların mükəmməlliyindən, işlətmə qaydasından və eksperimentin aparılma qaydasından asılıdır
- ✓ bu elmə istinad edilmiş təcrübə olaraq ölçü nəticələrinin lazım olan dəqiqliklə və ya mümkün olan dəqiqliklə müəyyən edilməsidir

8. Məlumatın miqdarı nə deməkdir?

- bu texniki qurğu olaraq, dəqiqliyə tənzimlənmiş xarakteristikaya malik olaraq ölçü eksperimentində istifadə edilir
- bu fiziki təzahürün və ya fiziki təzahürlərin cəminin ölçmələrinin əsasıdır
- ✓ ölçmə yolu ilə alınmış ölçü məlumatlarıdır
- texniki qurğuların mükəmməlliyindən, işlətmə qaydasından və eksperimentin aparılma qaydasından asılıdır
- bu elmə istinad edilmiş təcrübi olaraq ölçü nəticələrinin lazım olan dəqiqliklə və ya mümkün olan dəqiqliklə müəyyən edilməsidir

9. Ölçü məlumatları nə deməkdir?

- bu elmə istinad edilmiş təcrübi olaraq ölçü nəticələrinin lazım olan dəqiqliklə və ya mümkün olan dəqiqliklə müəyyən edilməsidir
- texniki qurğuların mükəmməlliyindən, işlətmə qaydasından və eksperimentin aparılma qaydasından asılıdır
- bu texniki qurğu olaraq, dəqiqliyə tənzimlənmiş xarakteristikaya malik olaraq ölçü eksperimentində istifadə edilir
- ✓ bu obyektin, hadisənin və ya prosesin obyektlə qarşılıqlı təsiri nəticəsində ölçü qurğusu vasitəsilə alınmasıdır
- bu fiziki təzahürün və ya fiziki təzahürlərin cəminin ölçmələrinin əsasıdır;

10. Ölçmələrin vəhdəti:

- ✓ ölçmələrin elə bir vəziyyətidir ki, nəticələr göstərilmiş vahidlərlə verilir və ölçmələrin xətalrı isə ehtimal olunan qiymətlə göstərilir
- bu ölçmə prinsiplərinin və avadanlıqlarının işlədilməsi üsullarının cəmidir
- verilmiş dəqiqlikdə ölçüləcək fiziki kəmiyyətlərin funksional əlaqələndirilmiş siqnalıdır
- bu ölçmə haqqında elmdir, bu elm ölçmələrin vəhdətini təmin edən və lazımı dəqiqliyə çatmaq üçün üsuldur
- bu obyektin xüsusiyyətlərinin sayının qiymətləndirilməsi zamanı qeyri-müəyyən sayının azaldılmasıdır

11. Nəzarət:

- ✓ obyektin vəziyyətinə (xüsusiyyəti) nəzarətlə və verilmiş normalar arasında uyğunluğun müəyyənləşdirilməsi prosesidir
- ölçmələrin elə bir vəziyyətidir ki, nəticələr göstərilmiş vahidlərlə verilir və ölçmələrin xətalrı isə ehtimal olunan qiymətlə göstərilir
- verilmiş dəqiqlikdə ölçüləcək fiziki kəmiyyətlərin funksional əlaqələndirilmiş siqnalıdır
- bu ölçmə haqqında elmdir, bu elm ölçmələrin vəhdətini təmin edən və lazımı dəqiqliyə çatmaq üçün üsuldur
- bu obyektin xüsusiyyətlərinin sayının qiymətləndirilməsi zamanı qeyri-müəyyən sayının azaldılmasıdır

12. Metrologiya:

- bu ölçmə prinsiplərinin və avadanlıqlarının işlədilməsi üsullarının cəmidir
- bu obyektin xüsusiyyətlərinin sayının qiymətləndirilməsi zamanı qeyri-müəyyən sayının azaldılmasıdır
- ölçmələrin elə bir vəziyyətidir ki, nəticələr göstərilmiş vahidlərlə verilir və ölçmələrin xətalrı isə ehtimal olunan qiymətlə göstərilir
- ✓ bu ölçmə haqqında elmdir, bu elm ölçmələrin vəhdətini təmin edən və lazımı dəqiqliyə çatmaq üçün üsuldur
- verilmiş dəqiqlikdə ölçüləcək fiziki kəmiyyətlərin funksional əlaqələndirilmiş siqnalıdır

13. Ölçmələrin nəticəsini qəbul etmək olar:

- ✓ ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiyməti kimi
- ölçmə prinsiplərinin və avadanlıqlarının işlədilməsi üsullarının cəmi kimi
- bu ölçmə haqqında elmdir
- nəticələr göstərilmiş vahidlərlə verilir və ölçmələrin xətalrı isə ehtimal olunan qiymətlə göstərilir
- ölçülən kəmiyyətin təqribi qiyməti kimi

14. Ölçü eksperimentlərinin keçirilməsi hansı texniki qurğuların olmasını nəzərdə tutur?

- ✓ nəticələrin verilmiş dəqiqlikdə alınmasını təmin edən
- verilmiş dəqiqlikdə ölçüləcək fiziki kəmiyyətlərin funksional əlaqələndirilməsini
- ölçmə yolu ilə alınmış ölçü məlumatlarını
- dəqiqliyə tənzimlənmiş xarakteristikaya malik olaraq ölçü eksperimentində istifadə edilən
- obyektin xüsusiyyətlərinin sayının qiymətləndirilməsi zamanı qeyri-müəyyən sayının azaldılmasını

15. Aşağıda göstərilərdən hansı ölçü eksperimentinə aiddir?

- fiziki kəmiyyətin ölçü nəticələrinin ölçmələrin həqiqi qiymətinə yaxınlıq dərəcəsidir ölçmə yolu ilə alınmış ölçü məlumatlarıdır
- bu fiziki təzahürün və ya fiziki təzahürlərin cəminin ölçmələrinin əsasıdır

- bu texniki qurğu olaraq, dəqiqliyə tənzimlənmiş xarakteristikaya malik olaraq ölçü eksperimentində istifadə edilir
- ✓ bu elmə istinad edilmiş təcrübi olaraq ölçü nəticələrinin lazım olan dəqiqliklə və ya mümkün olan dəqiqliklə müəyyən edilməsidir
- texniki qurğuların mükəmməlliyindən, işlətmə qaydasından və eksperimentin aparılma qaydasından asılıdır

16. Ölçmə avadanlığı :

- texniki qurğuların mükəmməlliyindən, işlətmə qaydasından və eksperimentin aparılma qaydasından asılıdır
- fiziki kəmiyyətin ölçü nəticələrinin ölçmələrin həqiqi qiymətinə yaxınlıq dərəcəsidir ölçmə yolu ilə alınmış ölçü məlumatlarıdır
- ✓ bu texniki qurğu olaraq, dəqiqliyə tənzimlənmiş xarakteristikaya malik olaraq ölçü eksperimentində istifadə edilir
- bu fiziki təzahürün və ya fiziki təzahürlərin cəminin ölçmələrinin əsasıdır
- bu elmə istinad edilmiş təcrübi olaraq ölçü nəticələrinin lazım olan dəqiqliklə və ya mümkün olan dəqiqliklə müəyyən edilməsidir

17. Məlumatın miqdarı :

- texniki qurğuların mükəmməlliyindən, işlətmə qaydasından və eksperimentin aparılma qaydasından asılıdır
- bu fiziki təzahürün və ya fiziki təzahürlərin cəminin ölçmələrinin əsasıdır
- bu elmə istinad edilmiş təcrübi olaraq ölçü nəticələrinin lazım olan dəqiqliklə və ya mümkün olan dəqiqliklə müəyyən edilməsidir
- bu texniki qurğu olaraq, dəqiqliyə tənzimlənmiş xarakteristikaya malik olaraq ölçü eksperimentində istifadə edilir
- ✓ ölçmə yolu ilə alınmış ölçü

18. Aşağıdakılərdən hansı ölçü məlumatına aiddir?

- elmə istinad edilmiş təcrübi olaraq ölçü nəticələrinin lazım olan dəqiqliklə və ya mümkün olan dəqiqliklə müəyyən edilməsidir
- ✓ obyektin, hadisənin və ya prosesin obyektə qarşılıqlı təsiri nəticəsində ölçü qurğusu vasitəsilə alınmasıdır
- texniki qurğu olaraq, dəqiqliyə tənzimlənmiş xarakteristikaya malik olaraq ölçü eksperimentində istifadə edilir
- fiziki təzahürün və ya fiziki təzahürlərin cəminin ölçmələrinin əsasıdır
- texniki qurğuların mükəmməlliyindən, işlətmə qaydasından və eksperimentin aparılma qaydasından asılıdır

19. Ölçmələrin vəhdəti nə deməkdir?

- obyektin xüsusiyyətlərinin sayının qiymətləndirilməsi zamanı qeyri-müəyyən sayının azaldılmasıdır
- ✓ ölçmələrin elə vəziyyətidir ki, nəticələr göstərilmiş vahidlərlə verilir və ölçmələrin xətalari isə ehtimal olunan qiymətlə göstərilir
- ölçmə prinsiplərinin və avadanlıqlarının işlədilməsi üsullarının cəmidir
- verilmiş dəqiqlikdə ölçüləcək fiziki kəmiyyətlərin funksional əlaqələndirilmiş siqnalıdır
- ölçmə haqqında elmdir, bu elm ölçmələrin vəhdətini təmin edən və lazımi dəqiqliyə çatmaq üçün üsuldur

20. Metrologiya anlayışı nəyə aiddir?

- verilmiş dəqiqlikdə ölçüləcək fiziki kəmiyyətlərin funksional əlaqələndirilmiş siqnalıdır
- obyektin xüsusiyyətlərinin sayının qiymətləndirilməsi zamanı qeyri-müəyyən sayının azaldılmasıdır
- ✓ ölçmə haqqında elmdir, bu elm ölçmələrin vəhdətini təmin edən və lazımi dəqiqliyə çatmaq üçün üsuldur
- ölçmələrin elə bir vəziyyətidir ki, nəticələr göstərilmiş vahidlərlə verilir və ölçmələrin xətalari isə ehtimal olunan qiymətlə göstərilir
- ölçmə prinsiplərinin və avadanlıqlarının işlədilməsi üsullarının cəmidir

21. Qanunverici metrologiya nəyə deyilir?

- verilmiş dəqiqlikdə ölçüləcək fiziki kəmiyyətlərin funksional əlaqələndirilmiş siqnalıdır
- ölçmə prinsiplərinin və avadanlıqlarının işlədilməsi üsullarının cəmidir
- ✓ metrologiyanın elə bir bölməsidir ki, dövlət tərəfindən müəyyənləşdirilmiş qaydalarla ölçü vasitələrinin eyniliyini və ölçmələrin vəhdətini təmin edir
- ölçmələrin elə bir vəziyyətidir ki, nəticələr göstərilmiş vahidlərlə verilir və ölçmələrin xətalari isə ehtimal olunan qiymətlə göstərilir
- ölçmə haqqında elmdir, bu elm ölçmələrin vəhdətini təmin edən və lazımi dəqiqliyə çatmaq üçün üsuldur

22. Aşağıda göstəriləndən hansı nəzarətə aiddir?

- ✓ obyektin vəziyyətinə (xüsusiyyəti) nəzarətlə və verilmiş normalar arasında uyğunluğun müəyyənləşdirilməsi prosesidir
- ölçmələrin elə bir vəziyyətidir ki, nəticələr göstərilmiş vahidlərlə verilir və ölçmələrin xətalari isə ehtimal olunan qiymətlə göstərilir
- verilmiş dəqiqlikdə ölçüləcək fiziki kəmiyyətlərin funksional əlaqələndirilmiş siqnalıdır
- bu ölçmə haqqında elmdir, bu elm ölçmələrin vəhdətini təmin edən və lazımi dəqiqliyə çatmaq üçün üsuldur
- bu obyektin xüsusiyyətlərinin sayının qiymətləndirilməsi zamanı qeyri-müəyyən sayının azaldılmasıdır

23. Ölçmələrin nəticəsini necə qəbul etmək olar?

- ölçmə prinsiplərinin və avadanlıqlarının işlədilməsi üsullarının cəmi kimi
- ✓ ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiyməti kimi;
- bu ölçmə haqqında elmdir
- ölçülən kəmiyyətin təqribi qiyməti kimi
- nəticələr göstərilmiş vahidlərlə verilir və ölçmələrin xətalari isə ehtimal olunan qiymətlə göstərilir

24. Eksperimentlərinin keçirilməsi hansı qurğuların olmasını nəzərdə tutur?

- dəqiqliyə tənzimlənmiş xarakteristikaya malik olaraq ölçü eksperimentində istifadə edilən
- ölçmə yolu ilə alınmış ölçü məlumatlarını
- obyektin xüsusiyyətlərinin sayının qiymətləndirilməsi zamanı qeyri-müəyyən sayının azaldılmasını
- ✓ nəticələrin verilmiş dəqiqlikdə alınmasını təmin edən
- verilmiş dəqiqlikdə ölçüləcək fiziki kəmiyyətlərin funksional əlaqələndirilməsini

25. Metroloji xarakteristikalar necə müəyyən edilir?

- verilmiş ölçülərin fiziki kəmiyyətlərini ifadə etmək üçün
- ölçmələrin vəhdətini təmin etməmək üçün qəbul edilmiş və məcburi qaydada
- ölçmələrin vəhdətini təmin etmək üçün qəbul edilmiş və könüllü qaydada
- ölçmələrin vəhdətini təmin etməmək üçün qəbul edilmiş və könüllü qaydada
- ✓ ölçmələrin vəhdətini təmin etmək üçün qəbul edilmiş və məcburi qaydada

26. Nəzarətin nəticəsi olaraq :

- obyekt haqqında qanun verilir
- obyekt haqqında rəy verilmir
- obyektə təsir edilir
- eksperiment aparılır
- ✓ obyekt haqqında rəy verilir

27. Cəm üsulu ilə ölçmədə:

- ölçülən kəmiyyətin qiyməti bilavasitə ölçü vahidi ilə müqayisədə və ya qəbul edilmiş vahidlərdə dərəcələnen ölçü cihazlarından təcrübə vasitəsilə müəyyən edilir
- ✓ ölçülən parametrin qiymətini təyin etmək üçün, həmin parametrlə funksional əlaqədə olan başqa parametrlərin birbaşa üsul ilə ölçülməsi aparılır və bu ölçmənin nəticələrinə əsasən tənliklər sistemi qurulur və həll edilərək ölçülən parametrin qiyməti tapılır
- ölçü vahidinin həqiqi nümunəsini ifadə edən onun kəsr və ya tam hissələrinə deyilir
- müxtəlif tərkibli kəmiyyətlərin ölçülməsində istifadə edilir
- ölçülən kəmiyyətin qiyməti bilavasitə (birbaşa) ölçü vahidi ilə müqayisədə və ya qəbul edilmiş vahidlərdə dərəcələnen ölçü cihazlarından təcrübə vasitəsilə müəyyən edilir

28. Cəm üsulundan istifadə edilir:

- fabriklərdə
- təcrübədə
- istehsalatda
- ✓ elmi-tədqiqat işlərində
- zavodlarda

29. Məlumatın miqdarı :

- bu texniki qurğu olaraq, dəqiqliyə tənzimlənmiş xarakteristikaya malik olaraq ölçü eksperimentində istifadə edilir;
- bu fiziki təzahürün və ya fiziki təzahürlərin cəminin ölçmələrinin əsasıdır;
- texniki qurğuların mükəmməlliyindən, işlətmə qaydasından və eksperimentin aparılma qaydasından asılıdır.
- bu elmə istinad edilmiş təcrübə olaraq ölçü nəticələrinin lazım olan dəqiqliklə və ya mümkün olan dəqiqliklə müəyyən edilməsidir.;
- ✓ ölçmə yolu ilə alınmış ölçü

30. Ölçmə avadanlığı :
- bu fiziki təzahürün və ya fiziki təzahürlərin cəminin ölçmələrinin əsasıdır
  - ✓ bu texniki qurğu olaraq, dəqiqliyə tənzimlənmiş xarakteristikaya malik olaraq ölçü eksperimentində istifadə edilir
  - fiziki kəmiyyətin ölçü nəticələrinin ölçmələrin həqiqi qiymətinə yaxınlıq dərəcəsidir ölçmə yolu ilə alınmış ölçü məlumatlarıdır
  - texniki qurğuların mükəmməlliyindən, işlətmə qaydasından və eksperimentin aparılma qaydasından asılıdır
  - bu elmə istinad edilmiş təcrübi olaraq ölçü nəticələrinin lazım olan dəqiqliklə və ya mümkün olan dəqiqliklə müəyyən edilməsidir
31. Hər hansı bir kəmiyyətin ölçülməsi:
- ✓ onun müxtəlif ölçü cihazlarının vasitəsi ilə şərti olaraq ölçü vahidi kimi qəbul edilmiş eyni cinsli kəmiyyətlə müqayisə edilməsi deməkdir
  - ölçülən kəmiyyətin ölçü vahidinə olan nisbətini göstərən ədədlə ifadə edilməsinə deyilir
  - ölçü texnikasında ölçmələrin statiki növünə deyilir
  - ölçüləcək kəmiyyəti ölçü vahidi və ya ölçü ilə tutuşdurmaq üçün istifadə edilən qurğuya deyilir
  - ölçmə və ölçü cihazları ilə birlikdə istifadəsinə deyilir
32. Kəmiyyətin ölçüsü:
- ölçü texnikasında ölçmələrin statiki növünə deyilir
  - onun müxtəlif ölçü cihazlarının vasitəsi ilə şərti olaraq ölçü vahidi kimi qəbul edilmiş eyni cinsli kəmiyyətlə müqayisə edilməsi deməkdir
  - ölçmə və ölçü cihazları ilə birlikdə istifadəsinə deyilir
  - ✓ ölçü vahidinin həqiqi nümunəsini ifadə edən onun kəsr və ya tam hissələrinə deyilir
  - ölçüləcək kəmiyyəti ölçü vahidi və ya ölçü ilə tutuşdurmaq üçün istifadə edilən qurğuya deyilir
33. Ölçü cihazı:
- ölçmə və ölçü cihazları ilə birlikdə istifadəsinə deyilir
  - onun müxtəlif ölçü cihazlarının vasitəsi ilə şərti olaraq ölçü vahidi kimi qəbul edilmiş eyni cinsli kəmiyyətlə müqayisə edilməsi deməkdir
  - ölçü vahidinin həqiqi nümunəsini ifadə edən onun kəsr və ya tam hissələrinə deyilir
  - ölçülən kəmiyyətin ölçü vahidinə olan nisbətini göstərən ədədlə ifadə edilməsinə deyilir
  - ✓ ölçüləcək kəmiyyəti ölçü vahidi və ya ölçü ilə tutuşdurmaq üçün istifadə edilən qurğuya deyilir
34. Ölçmə üsullarını təşkil edir:
- ölçü vahidinin həqiqi nümunəsini ifadə edən onun kəsr və ya tam hissələrinə deyilir
  - onun müxtəlif ölçü cihazlarının vasitəsi ilə şərti olaraq ölçü vahidi kimi qəbul edilmiş eyni cinsli kəmiyyətlə müqayisə edilməsi deməkdir
  - ölçmə və ölçü cihazları ilə birlikdə istifadəsinə deyilir
  - ✓ ölçmə və ölçü cihazlarının birlikdə istifadəsi
  - ölçülən kəmiyyətin ölçü vahidinə olan nisbətini göstərən ədədlə ifadə edilməsinə deyilir
35. Bilavasitə qiymətləndirmə üsulunda:
- ölçü texnikasının girişinə ölçüləcək kəmiyyətlə ölçü arasındakı fərq verilir
  - ölçüləcək kəmiyyət hər ölçmədə və ya müəyyən vaxt ərzində həmin kəmiyyətin nümunəvi ölçüsü ilə müqayisə olunur və ölçü nəticələri müqayisə qurğuları vasitəsi ilə təyin olunur
  - ölçülən kəmiyyətin məlum kəmiyyətlə əvəz olunması ölçü cihazının göstərişlərinin dəyişilməsinə səbəb olmur
  - ölçüləcək kəmiyyət və ya onunla əlaqədar başqa kəmiyyətin ölçü cihazına təsiri həmin cinsdən olan məlum kəmiyyətin təsiri ilə müqayisə qurğusu vasitəsilə sifra gətirilməsinə əsaslanmışdır
  - ✓ ölçmənin nəticəsi ölçü sistemindəki hesablayıcı qurğunun göstərişinə görə təyin edilir
36. Müqayisə üsulunda
- ölçmənin nəticəsi ölçü sistemindəki hesablayıcı qurğunun göstərişinə görə təyin edilir
  - ölçüləcək kəmiyyət və ya onunla əlaqədar başqa kəmiyyətin ölçü cihazına təsiri həmin cinsdən olan məlum kəmiyyətin təsiri ilə müqayisə qurğusu vasitəsilə sifra gətirilməsinə əsaslanmışdır
  - ✓ ölçüləcək kəmiyyət hər ölçmədə və ya müəyyən vaxt ərzində həmin kəmiyyətin nümunəvi ölçüsü ilə müqayisə olunur və ölçü nəticələri müqayisə qurğuları vasitəsi ilə təyin olunur
  - ölçülən kəmiyyətin məlum kəmiyyətlə əvəz olunması ölçü cihazının göstərişlərinin dəyişilməsinə səbəb olmur

- ölçü texnikasının girişinə ölçüləcək kəmiyyətlə ölçü arasındakı fərq verilir

37. Cəm üsulu ilə ölçmədə aşağıdakılardan hansı düzündür?

- ölçülən kəmiyyətin qiyməti bilavasitə ölçü vahidi ilə müqayisədə və ya qəbul edilmiş vahidlərdə dərəcələndirən ölçü cihazlarından təcrübə vasitəsilə müəyyən edilir
- ölçü vahidinin həqiqi nümunəsini ifadə edən onun kəsr və ya tam hissələrinə deyilir
- müxtəlif tərkibli kəmiyyətlərin ölçülməsində istifadə edilir
- ölçülən kəmiyyətin qiyməti bilavasitə (birbaşa) ölçü vahidi ilə müqayisədə və ya qəbul edilmiş vahidlərdə dərəcələndirən ölçü cihazlarından təcrübə vasitəsilə müəyyən edilir
- ✓ parametrlə funksional əlaqədə olan başqa parametrlərin birbaşa üsul ilə ölçülməsi aparılır və bu ölçmənin nəticələrinə əsasən tənliklər sistemi qurulur və həll edilərək ölçülən parametrlərin qiyməti tapılır

38. Birgə ölçmələr nə zaman istifadə olunur?

- ölçü vahidinin həqiqi nümunəsini ifadə edən onun kəsr və ya tam hissələrinə deyilir
- ölçülən parametrlərin qiymətini təyin etmək üçün, həmin kəmiyyətlə funksional əlaqədə olan, başqa kəmiyyətlə bilavasitə üsul ilə ölçülməsi aparılır
- ✓ müxtəlif tərkibli kəmiyyətlərin ölçülməsində istifadə edilir
- ölçülən kəmiyyətin qiyməti bilavasitə (birbaşa) ölçü vahidi ilə müqayisədə və ya qəbul edilmiş vahidlərdə dərəcələndirən ölçü cihazlarından təcrübə vasitəsilə müəyyən edilir
- ölçülən parametrlərin qiymətini təyin etmək üçün, həmin parametrlə funksional əlaqədə olan başqa parametrlərin birbaşa üsul ilə ölçülməsi aparılır və bu ölçmənin nəticələrinə əsasən tənliklər sistemi qurulur və həll edilərək ölçülən parametrlərin qiyməti tapılır

39. Cəm üsulu harada istifadə edilir?

- təcrübədə
- zavodlarda
- istehsalatda
- fabriklərdə
- ✓ elmi-tədqiqat işlərində

40. Hər hansı bir kəmiyyətin ölçülməsi nə deməkdir?

- ölçülən kəmiyyətin ölçü vahidinə olan nisbətini göstərən ədədlə ifadə edilməsinə
- ölçmə və ölçü cihazları ilə birlikdə istifadəsinə
- ✓ onun müxtəlif ölçü cihazlarının vasitəsi ilə şərti olaraq ölçü vahidi kimi qəbul edilmiş eyni cinsli kəmiyyətlə müqayisə edilməsi
- ölçü texnikasında ölçmələrin statiki növünə
- ölçüləcək kəmiyyəti ölçü vahidi və ya ölçü ilə tutuşdurmaq üçün istifadə edilən qurğuya

41. Ölçmənin nəticəsi nə deməkdir?

- ölçü texnikasında ölçmələrin statiki növünə
- ölçmə və ölçü cihazları ilə birlikdə istifadəsinə
- onun müxtəlif ölçü cihazlarının vasitəsi ilə şərti olaraq ölçü vahidi kimi qəbul edilmiş eyni cinsli kəmiyyətlə müqayisə edilməsi
- ✓ ölçülən kəmiyyətin ölçü vahidinə olan nisbətini göstərən ədədlə ifadə edilməsinə
- ölçüləcək kəmiyyəti ölçü vahidi və ya ölçü ilə tutuşdurmaq üçün istifadə edilən qurğuya

42. Kəmiyyətin ölçüsü nə deməkdir?

- ölçü texnikasında ölçmələrin statiki növünə
- onun müxtəlif ölçü cihazlarının vasitəsi ilə şərti olaraq ölçü vahidi kimi qəbul edilmiş eyni cinsli kəmiyyətlə müqayisə edilməsi
- ölçmə və ölçü cihazları ilə birlikdə istifadəsinə
- ölçüləcək kəmiyyəti ölçü vahidi və ya ölçü ilə tutuşdurmaq üçün istifadə edilən qurğuya
- ✓ ölçü vahidinin həqiqi nümunəsini ifadə edən onun kəsr və ya tam hissələrinə

43. Ölçü cihazı nə deməkdir?

- ✓ ölçüləcək kəmiyyəti ölçü vahidi və ya ölçü ilə tutuşdurmaq üçün istifadə edilən qurğuya
- ölçülən kəmiyyətin ölçü vahidinə olan nisbətini göstərən ədədlə ifadə edilməsinə
- ölçmə və ölçü cihazları ilə birlikdə istifadəsinə

- onun müxtəlif ölçü cihazlarının vasitəsi ilə şərti olaraq ölçü vahidi kimi qəbul edilmiş eyni cinsli kəmiyyətlə müqayisə edilməsi
- ölçü vahidinin həqiqi nümunəsini ifadə edən onun kəsr və ya tam hissələrinə

44. Ölçmə üsullarını nə təşkil edir?

- ölçü vahidinin həqiqi nümunəsini ifadə edən onun kəsr və ya tam hissələrinə deyilir
- ölçmə və ölçü cihazları ilə birlikdə istifadəsinə deyilir
- ✓ ölçmə və ölçü cihazlarının birlikdə istifadəsi
- onun müxtəlif ölçü cihazlarının vasitəsi ilə şərti olaraq ölçü vahidi kimi qəbul edilmiş eyni cinsli kəmiyyətlə müqayisə edilməsi deməkdir
- ölçülən kəmiyyətin ölçü vahidinə olan nisbətini göstərən ədədlə ifadə edilməsinə deyilir

45. Bilavasitə qiymətləndirmə üsulu necə keçirilir?

- ✓ ölçmənin nəticəsi ölçü sistemindəki hesablayıcı qurğunun göstərişinə görə
- ölçüləcək kəmiyyət hər ölçmədə və ya müəyyən vaxt ərzində həmin kəmiyyətin nümunəvi ölçüsü ilə müqayisə olunur və ölçü nəticələri müqayisə qurğuları vasitəsi ilə
- ölçü texnikasının girişinə ölçüləcək kəmiyyətlə ölçü arasındakı fərq verilir
- ölçüləcək kəmiyyət və ya onunla əlaqədar başqa kəmiyyətin ölçü cihazına təsiri həmin cinsdən olan məlum kəmiyyətin təsiri ilə müqayisə qurğusu vasitəsilə sıfıra gətirilməsinə əsaslanmışdır
- ölçülən kəmiyyətin məlum kəmiyyətlə əvəz olunması ölçü cihazının göstərişlərinin dəyişilməsinə səbəb olmur

46. Müqayisə üsulu necə keçirilir?

- ölçülən kəmiyyətin məlum kəmiyyətlə əvəz olunması ölçü cihazının göstərişlərinin dəyişilməsinə səbəb olmur
- ölçüləcək kəmiyyət və ya onunla əlaqədar başqa kəmiyyətin ölçü cihazına təsiri həmin cinsdən olan məlum kəmiyyətin təsiri ilə müqayisə qurğusu vasitəsilə sıfıra gətirilməsinə əsaslanmışdır
- ölçmənin nəticəsi ölçü sistemindəki hesablayıcı qurğunun göstərişinə görə təyin edilir
- ölçü texnikasının girişinə ölçüləcək kəmiyyətlə ölçü arasındakı fərq verilir
- ✓ ölçüləcək kəmiyyət hər ölçmədə və ya müəyyən vaxt ərzində həmin kəmiyyətin nümunəvi ölçüsü ilə müqayisə olunur və ölçü nəticələri müqayisə qurğuları vasitəsi ilə

47. Müqayisə üsuluna aşağıdakılar aiddir:

- sifir üsulu, diferensial üsul, dolaylı ölçmə üsulu
- üst-üstə düşmə üsulu, diferensial üsul, əvəzləmə üsulu
- sifir üsulu, dolaylı ölçmə üsulu, əvəzləmə üsulu
- ✓ sifir üsulu, diferensial üsul, əvəzləmə üsulu
- dolaylı ölçmə üsulu, diferensial üsul, əvəzləmə üsulu

48. Diferensial üsulda-

- ölçüləcək kəmiyyət hər ölçmədə və ya müəyyən vaxt ərzində həmin kəmiyyətin nümunəvi ölçüsü ilə müqayisə olunur və ölçü nəticələri müqayisə qurğuları vasitəsi ilə təyin olunur
- ✓ ölçü texnikasının girişinə ölçüləcək kəmiyyətlə ölçü arasındakı fərq verilir
- ölçüləcək kəmiyyət və ya onunla əlaqədar başqa kəmiyyətin ölçü cihazına təsiri həmin cinsdən olan məlum kəmiyyətin təsiri ilə müqayisə qurğusu vasitəsilə sıfıra gətirilməsinə əsaslanmışdır
- ölçülən kəmiyyətin məlum kəmiyyətlə əvəz olunması ölçü cihazının göstərişlərinin dəyişilməsinə səbəb olmur
- ölçmənin nəticəsi ölçü sistemindəki hesablayıcı qurğunun göstərişinə görə təyin edilir

49. Əvəzləmə üsulunda-

- ölçmənin nəticəsi ölçü sistemindəki hesablayıcı qurğunun göstərişinə görə təyin edilir
- ölçüləcək kəmiyyət və ya onunla əlaqədar başqa kəmiyyətin ölçü cihazına təsiri həmin cinsdən olan məlum kəmiyyətin təsiri ilə müqayisə qurğusu vasitəsilə sıfıra gətirilməsinə əsaslanmışdır
- ✓ ölçülən kəmiyyətin məlum kəmiyyətlə əvəz olunması ölçü cihazının göstərişlərinin dəyişilməsinə səbəb olmur
- ölçüləcək kəmiyyət hər ölçmədə və ya müəyyən vaxt ərzində həmin kəmiyyətin nümunəvi ölçüsü ilə müqayisə olunur və ölçü nəticələri müqayisə qurğuları vasitəsi ilə təyin olunur
- ölçü texnikasının girişinə ölçüləcək kəmiyyətlə ölçü arasındakı fərq verilir

50. Dolaylı ölçmə üsulları:

- ölçüləcək kəmiyyət verilmiş ölçü bölgüsündən kiçik olduqda tətbiq edilir və bu halda qiymətləndiriləcək saydan bir dərəcə fərqlənən müxtəlif cür qiymətləndirilmiş iki ölçmədən istifadə edilir
- ölçüləcək kəmiyyət və ya onunla əlaqədar başqa kəmiyyətin ölçü cihazına təsiri həmin cinsdən olan məlum kəmiyyətin təsiri ilə müqayisə qurğusu vasitəsilə sifra gətirilməsinə əsaslanmışdır
- √ bu zaman axtarılan kəmiyyət bilavasitə ölçülmür, başqa kəmiyyətlər ölçülür və ölçülən kəmiyyətlərlə axtarılan kəmiyyət arasındakı məlum münasibətlərə əsasən hesablanır
- ölçüləcək kəmiyyət hər ölçmədə və ya müəyyən vaxt ərzində həmin kəmiyyətin nümunəvi ölçüsü ilə müqayisə olunur və ölçü nəticələri müqayisə qurğuları vasitəsi ilə təyin olunur
- ölçmənin nəticəsi ölçü sistemindəki hesablayıcı qurğunun göstərişinə görə təyin edilir

51. Üst-üstə düşmə üsulu:

- ölçüləcək kəmiyyət hər ölçmədə və ya müəyyən vaxt ərzində həmin kəmiyyətin nümunəvi ölçüsü ilə müqayisə olunur və ölçü nəticələri müqayisə qurğuları vasitəsi ilə təyin olunur
- √ ölçüləcək kəmiyyət verilmiş ölçü bölgüsündən kiçik olduqda tətbiq edilir və bu halda qiymətləndiriləcək saydan bir dərəcə fərqlənən müxtəlif cür qiymətləndirilmiş iki ölçmədən istifadə edilir
- ölçmənin nəticəsi ölçü sistemindəki hesablayıcı qurğunun göstərişinə görə təyin edilir
- ölçüləcək kəmiyyət və ya onunla əlaqədar başqa kəmiyyətin ölçü cihazına təsiri həmin cinsdən olan məlum kəmiyyətin təsiri ilə müqayisə qurğusu vasitəsilə sifra gətirilməsinə əsaslanmışdır
- bu zaman axtarılan kəmiyyət bilavasitə ölçülmür, başqa kəmiyyətlər ölçülür və ölçülən kəmiyyətlərlə axtarılan kəmiyyət arasındakı məlum münasibətlərə əsasən hesablanır

52. Bu nonius üsulu -dur:

- √ üst-üstə düşmə
- əvəzləmə
- diferensial
- sıfır
- dolaylı ölçmə

53. Birbaşa çevrilmə üsulunda giriş parametri:

- çıxışı hesablayıcı qurğunun girişi ilə bərabər əks çevirici kanalın girişinə verilir
- qiymətləndiriləcək saydan bir dərəcə fərqlənən müxtəlif cür qiymətləndirilmiş iki ölçmədən istifadə edilir
- minimum iki çevirici kanala malik olur
- √ bütün çeviricilərin qapalı çevirici dövrəsindən keçir və çıxış hesablama qurğusunda ölçmə nəticələri hesablanır
- ölçüləcək kəmiyyət verilmiş ölçü bölgüsündən kiçik olduqda tətbiq edilir

54. Ölçülən kəmiyyəti ölçü vahidi ilə bilavasitə və ya vasitəli yolla müqayisə edən quruluşlara:

- yazıcı cihazlar deyilir
- cəmləyici cihazlar deyilir
- hesablayıcı cihazlar deyilir
- göstərici cihazlar deyilir
- √ ölçü cihazları deyilir

55. Birinci cihaz əsasən ibarətdir:

- ölçü qurğusunun ötürücü hissəsindən
- birinci yaranan siqnalı ikinci cihaza ötürən birləşdirmə xətləridir
- √ ölçü qurğusunun həssas elementindən
- ölçülən parametrin qiymətini göstərir və ya həm də qeyd edir
- ölçü qurğusunun ölçən hissəsindən

56. Ölçmələr:

- elə ölçü məlumat sistemləridir ki, müşahidəçinin qəbul edə bilmədiyi ölçü məlumatlarını ötürmək, emal etmək və yadda saxlamaq üçün siqnalı çevirərək EHM-na ötürür
- tənzimləmə və idarəetmə sistemlərində məlumatı lazımi şəkildə avtomatik daxil edən ÖS-dir;
- bilavasitə müşahidəçinin qəbul edə biləcəyi ölçü məlumat siqnalının ölçü sistemidir
- ÖC ilə birlikdə işləmək üçün müxtəlif köməkçi elementlərdən ibarətdir
- √ Xüsusi texniki vasitənin köməyi ilə təcrübədə fiziki kəmiyyətin qiymətinin tapılmasıdır

57. Ölçmə nəticələrindəki səhv necə adlanır?

- yaxınlaşma
- yanlışlıq
- səhv
- qələt
- ✓ xəta

58. Atmosfer təzyiqi hansıdır?

- ✓ barometrik
- dartqı
- vakuum
- basqı
- izafi

59. Barometrik təzyiqi hansıdır?

- izafi
- basqı
- vakuum
- dartqı
- ✓ atmosfer

60. Manometrlə nəyi ölçürlər?

- barometrik təzyiqi
- kiçik təzyiqi və seyrəkliyi
- təzyiqin hər hansı elektrik kəmiyyətinə çevrilməsini
- ✓ mütləq (tam) təzyiqi ilə atmosfer (barometrik) təzyiqi arasındakı fərqi
- .

1 m² sahəyə malik olan səth üzrə bərabər paylanan 1 Nyuton qüvvə tərəfindən yaradılan təzyiqi

61. Manometrlə ölçülən təzyiqə nə deyilir?

- vakuum
- basqı
- ✓ izafi
- atmosfer
- barometrik

62. Seyrəklik təzyiqi hansıdır?

- ✓ atmosfer təzyiqindən aşağı
- atmosfer təzyiqindən yuxarı
- izafi
- atmosfer
- barometrik

63. Atmosfer təzyiqindən aşağı təzyiqi ölçən cihazlar necə adlanır?

- manometrlər
- termometrlər
- barometrlər
- ✓ vakuummetrlər
- fazometrlər

64. Ölçü qurğusu əsasən üç elementdən ibarət olur:

- ikinci cihaz, üçüncü cihaz və birləşdirmə xətləri;
- ikinci cihaz, birləşdirmə xətləri və çıxış.
- ikinci cihaz və birləşdirmə xətləri;
- ✓ birinci (verici) cihaz, ikinci cihaz və birləşdirmə xətləri
- giriş, ikinci cihaz və birləşdirmə xətləri;

65. Birinci cihaz əsasən ibarətdir:

- ölçülən parametrin qiymətini göstərir və ya həm də qeyd edir;
- ölçü qurğusunun ölçən hissəsindən;
- birinci yaranan siqnalları ikinci cihaza ötürən birləşdirmə xətləridir;
- ölçü qurğusunun ötürücü hissəsindən.
- ✓ ölçü qurğusunun həssas elementindən;

66. Ölçmə nəticələrindəki səhv necə adlanır?

- ✓ xəta
- yaxınlaşma
- qələt
- səhv
- yanlışlıq

67. Mütləq xəta nədir?

- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan xətasıdır
- onların kəmiyyəti və işarəsi sabitdir və yaxud müəyyən qanunauyğunluqla dəyişir
- mütləq xətanın ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiymətinə olan nisbətidir
- ✓ ölçmədən alınan qiymətlə ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiyməti arasındakı fərkdir
- onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişir

68. Nonius üsulu -na hansı aiddir?

- əvəzləmə;
- sıfır.
- dolayı ölçmə
- ✓ üst-üstə düşmə
- diferensial;

69. Birbaşa çevrilmə üsulunda giriş parametri necə istifadə olunur?

- çıxışı hesablayıcı qurğunun girişi ilə bərabər əks çevirici kanalın girişinə verilir
- ölçüləcək kəmiyyət verilmiş ölçü bölgüsündən kiçik olduqda tətbiq edilir;
- ✓ bütün çeviriçilərin qapalı çevirici dövrəsindən keçir və çıxış hesablama qurğusunda ölçmə nəticələri hesablanır
- qiymətləndiriləcək saydan bir dərəcə fərqlənən müxtəlif cür qiymətləndirilmiş iki ölçmədən istifadə edilir
- minimum iki çevirici kanala malik olur

70. Ölçü qurğusu əsasən hansı üç elementdən ibarətdir?

- ikinci cihaz, birləşdirmə xətləri və çıxış
- giriş, ikinci cihaz və birləşdirmə xətləri
- ikinci cihaz, üçüncü cihaz və birləşdirmə xətləri
- ikinci cihaz və birləşdirmə xətləri
- ✓ birinci (verici) cihaz, ikinci cihaz və birləşdirmə xətləri

71. Birinci cihaz əsasən nədən ibarətdir?

- birinci yaranan siqnalları ikinci cihaza ötürən birləşdirmə xətləridir
- ölçülən parametrin qiymətini göstərir və ya həm də qeyd edir

- ✓ ölçü qurğusunun həssas elementindən
- ölçü qurğusunun ölçən hissəsindən
- ölçü qurğusunun ötürücü hissəsindən

72. Ölçmələr nəyə deyilir?

- elə ölçü məlumat sistemləridir ki, müşahidəçinin qəbul edə bilmədiyi ölçü məlumatlarını ötürmək, emal etmək və yadda saxlamaq üçün siqnalı çevirərək EHM-na ötürür
- ÖC ilə birlikdə işləmək üçün müxtəlif köməkçi elementlərdən ibarətdir
- bilavasitə müşahidəçinin qəbul edə biləcəyi ölçü məlumat siqnalının ölçü sistemidir
- ✓ Xüsusi texniki vasitənin köməyi ilə təcrübədə fiziki kəmiyyətin qiymətinin tapılmasıdır
- tənzimləmə və idarəetmə sistemlərində məlumatı lazımı şəkildə avtomatik daxil edən ÖS-dir

73. Ölçmə nəticələrindəki səhv :

- yaxınlaşma
- ✓ xəta
- səhv
- yanlışlıq
- qələt

74. Mütləq xəta :

- mütləq xətanın ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiymətinə olan nisbətidir
- onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişir
- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan xətasıdır
- ✓ ölçmədən alınan qiymətlə ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiyməti arasındakı
- onların kəmiyyəti və işarəsi sabitdir və yaxud müəyyən qanunauyğunluqla dəyişir

75. Sistematik xəta nədir?

- onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişir
- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan xətasıdır
- mütləq xətanın ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiymətinə olan nisbətidir
- ölçmədən alınan qiymətlə ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiyməti arasındakı fərkdir
- ✓ onların kəmiyyəti və işarəsi sabitdir və yaxud müəyyən qanunauyğunluqla dəyişir

76. Təsadüfi xəta nədir?

- ölçmədən alınan qiymətlə ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiyməti arasındakı
- onların kəmiyyəti və işarəsi sabitdir və yaxud müəyyən qanunauyğunluqla dəyişir
- ✓ onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişir
- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan xətasıdır
- mütləq xətanın ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiymətinə olan nisbətidir

77. Additiv xəta nədir?

- ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə x-dən asılı olan
- onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişir
- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan xətasıdır
- onların kəmiyyəti və işarəsi sabitdir və yaxud müəyyən qanunauyğunluqla dəyişir
- ✓ ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə x-dən asılı olmayan

78. Multiplikativ xəta nədir?

- ✓ ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə x-dən asılı olan xətaadır
- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan xətasıdır
- verilmiş şərait üçün bu sıranın digər nəticələrindən kəskin fərqlənir
- onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişir
- ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə x-dən asılı olmayan xətaadır

79. Kobud xəta hansıdır?

- ✓ verilmiş şərait üçün bu sıranın digər nəticələrindən kəskin fərqlənən xətdir
- onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişən xətdir
- ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə y-dən asılı olan xətdir
- ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə x-dən asılı olmayan xətdir
- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan xətdir

80. Təzyiq vahidi kimi Beynəlxalq Vahidlər Sistemində daxil olan nə istifadə olunur

• .

Kelvin(K⁰)

- Mol
- ✓ Paskal (Па).
- Kandela(Kd)
- Amper(A)

81. .

✓ Paskal

• ..

1 kq sm⁻²

• 1 mm su süt

• .

1 kq m⁻²

• barometrik təzyiq

82. Atmosfer təzyiqi nə adlanır?

- basqı
- dartqı
- vakuum
- ✓ barometrik təzyiq
- izafi təzyiq

83. Barometrik təzyiq nədir?

- ✓ Atmosfer təzyiqi
- izafi təzyiq
- dartqı
- basqı
- vakuum

84. Manometrlə nə ölçürlər?

• kiçik təzyiqi və seyrəkliyi

P_m mutləq (tam) tezyiqi ile, P_b atmosfer (barometrik) tezyiqi arasındakı fərqi:

• ..

✓ ..

P_m mutləq (tam) tezyiqi ile, P_b atmosfer (barometrik) tezyiqi arasındakı fərqi:

• .

1 m² sahəyə malik olan səth üzrə bərabər paylanan 1 Nyuton qüvvə tərəfindən yaradılan tezyiqi

- təzyiqin hər hansı elektrik kəmiyyətinə çevrilməsini

85. Seyrəklik nədir?

- izafi təzyiqdir
- atmosfer təzyiqindən yuxarı təzyiqdir
- ✓ atmosfer təzyiqindən aşağı təzyiqdir
- barometrik təzyiqdir
- atmosfer təzyiqidir

86. Atmosfer təzyiqindən aşağı təzyiqi ölçən cihazlar hansılardır?

- barometrlər
- fazometrlər
- manometrlər
- ✓ vakuummetrlər
- termometrlər

87. Multiplikativ xəta :

- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan xətasıdır
- verilmiş şərait üçün bu sıranın digər nəticələrindən kəskin fərqlənir
- ✓ ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə asılı olan xəta
- ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə x-dən asılı olmayan xəta
- onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişir

88. Kobud xəta :

- ✓ verilmiş şərait üçün bu sıranın digər nəticələrindən kəskin fərqlənən
- ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə x-dən asılı olmayan
- onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişən
- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan
- ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə y-dən asılı olan

89. Təzyiq vahidi Beynəlxalq Vahidlər Sistemində nə istifadə olunur ?

- Kandela(Kd)
- .

Kelvin(K⁰)

- Amper(A)
- Mol
- ✓ Paskal (Pa).

90. .

• .
1 kq sm⁻²

- barometrik təzyiq
- ..

1 kq m⁻²

- ✓ Paskal
- 1 mm su süt

91. Barometrik təzyiqi hansıdır?

- ✓ atmosfer

- vakuum
- dartqı
- izafi
- basqı

92. Manometrlə nəyi ölçürlər?

- barometrik təzyiqi
- kiçik təzyiqi və seyrəkliyi
- .

1 m² sahəyə malik olan səth üzrə bərabər paylanan 1 Nyuton qüvvə tərəfindən yaradılan təzyiqi

- ✓ mütləq (tam) təzyiqi ilə atmosfer (barometrik) təzyiqi arasındakı fərq
- təzyiqin hər hansı elektrik kəmiyyətinə çevrilməsini

93. Manometrlə ölçülən təzyiqə nə deyilir?

- atmosfer
- vakuum
- barometrik
- ✓ izafi
- basqı

94. Seyrəklik təzyiqi hansıdır?

- atmosfer təzyiqindən yuxarı
- barometrik
- atmosfer
- izafi
- ✓ atmosfer təzyiqindən aşağı

95. Atmosfer təzyiqindən aşağı təzyiqi ölçən cihazlar necə adlanır?

- termometrlər
- manometrlər
- ✓ vakuummetrlər
- barometrlər
- fazometrlər

96. Mütləq xəta nədir?

- mütləq xətanın ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiymətinə olan nisbətidir
- ✓ ölçmədən alınan qiymətlə ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiyməti arasındakı fərkdir
- onların kəmiyyəti və işarəsi sabitdir və yaxud müəyyən qanunauyğunluqla dəyişir
- onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişir
- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan xətasıdır

97. Üst-üstə düşmə üsuluna hansı aiddir?

- bu zaman axtarılan kəmiyyət bilavasitə ölçülmür, başqa kəmiyyətlər ölçülür və ölçülən kəmiyyətlərlə axtarılan kəmiyyət arasındakı məlum münasibətlərə əsasən hesablanır
- ✓ ölçüləcək kəmiyyət verilmiş ölçü bölgüsündən kiçik olduqda tətbiq edilir və bu halda qiymətləndiriləcək saydan bir dərəcə fərqlənən müxtəlif cür qiymətləndirilmiş iki ölçmədən istifadə edilir
- ölçüləcək kəmiyyət və ya onunla əlaqədar başqa kəmiyyətin ölçü cihazına təsiri həmin cinsdən olan məlum kəmiyyətin təsiri ilə müqayisə qurğusu vasitəsilə sıfıra gətirilməsinə əsaslanmışdır
- ölçüləcək kəmiyyət hər ölçmədə və ya müəyyən vaxt ərzində həmin kəmiyyətin nümunəvi ölçüsü ilə müqayisə olunur və ölçü nəticələri müqayisə qurğuları vasitəsi ilə təyin olunur
- ölçmənin nəticəsi ölçü sistemindəki hesablayıcı qurğunun göstərişinə görə təyin edilir

98. Nonius üsulu -na hansı aiddir?

- √ üst-üstə düşmə
- dolayı ölçmə
- əvəzləmə
- diferensial
- sıfır

99. Birbaşa çevrilmə üsulunda giriş parametri necə istifadə olunur?

- ölçüləcək kəmiyyət verilmiş ölçü bölgüsündən kiçik olduqda tətbiq edilir
- çıxışı hesablayıcı qurğunun girişi ilə bərabər əks çevirici kanalın girişinə verili
- qiymətləndiriləcək saydan bir dərəcə fərqlənən müxtəlif cür qiymətləndirilmiş iki ölçmədən istifadə edilir
- √ bütün çeviriçilərin qapalı çevirici dövrəsindən keçir və çıxış hesablama qurğusunda ölçmə nəticələri hesablanır
- minimum iki çevirici kanala malik olur

100. Ölçülən kəmiyyəti ölçü vahidi ilə bilavasitə və ya vasitəli yolla müqayisə edən quruluşlara nə deyilir?

- göstərici cihazlar
- hesablayıcı cihazlar
- yazıcı cihazlar
- cəmləyici cihazlar
- √ ölçü cihazları

101. Ölçü qurğusu əsasən hansı üç elementdən ibarətdir?

- ikinci cihaz, üçüncü cihaz və birləşdirmə xətləri
- √ birinci (verici) cihaz, ikinci cihaz və birləşdirmə xətləri
- ikinci cihaz, birləşdirmə xətləri və çıxış
- ikinci cihaz və birləşdirmə xətləri
- giriş, ikinci cihaz və birləşdirmə xətləri

102. Birinci cihaz əsasən nədən ibarətdir?

- ölçülən parametrin qiymətini göstərir və ya həm də qeyd edir
- √ ölçü qurğusunun həssas elementindən
- ölçü qurğusunun ölçən hissəsindən
- ölçü qurğusunun ötürücü hissəsindən
- birinci yaranan siqnalı ikinci cihaza ötürən birləşdirmə xətləridir

103. Ölçmələr nəyə deyilir?

- bilavasitə müşahidəçinin qəbul edə biləcəyi ölçü məlumat siqnalının ölçü sistemidir
- √ Xüsusi texniki vasitənin köməyi ilə təcrübədə fiziki kəmiyyətin qiymətinin tapılmasıdır
- ÖC ilə birlikdə işləmək üçün müxtəlif köməkçi elementlərdən ibarətdir
- tənzimləmə və idarəetmə sistemlərində məlumatı lazımı şəkildə avtomatik daxil edən ÖS-dir
- elə ölçü məlumat sistemləridir ki, müşahidəçinin qəbul edə bilmədiyi ölçü məlumatlarını ötürmək, emal etmək və yadda saxlamaq üçün siqnalı çevirərək EHM-na ötürür

104. Mütləq xəta :

- mütləq xətanın ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiymətinə olan nisbətidir
- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan xətasıdır
- √ ölçmədən alınan qiymətlə ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiyməti arasındakı fərkdir
- onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişir
- onların kəmiyyəti və işarəsi sabitdir və yaxud müəyyən qanunauyğunluqla dəyişir

105. Nisbi xəta nədir?

- onların kəmiyyəti və işarəsi sabitdir və yaxud müəyyən qanunauyğunluqla dəyişir
- onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişir

- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan xətasıdır
- ölçmədən alınan qiymətlə ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiyməti arasındakı fərqi
- ✓ mütləq xətanın ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiymətinə olan nisbətidir

106. Gətirilmiş xəta nədir?

- mütləq xətanın ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiymətinə olan nisbətidir
- onların kəmiyyəti və işarəsi sabitdir və yaxud müəyyən qanunauyğunluqla dəyişir
- onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişir
- ✓ ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan xətasıdır
- ölçmədən alınan qiymətlə ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiyməti arasındakı fərqi

107. Sistematik xəta nədir?

- ✓ onların kəmiyyəti və işarəsi sabitdir və yaxud müəyyən qanunauyğunluqla dəyişir
- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan xətasıdır
- onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişir
- mütləq xətanın ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiymətinə olan nisbətidir
- ölçmədən alınan qiymətlə ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiyməti arasındakı fərqi

108. Təsadüfi xəta nədir?

- onların kəmiyyəti və işarəsi sabitdir və yaxud müəyyən qanunauyğunluqla dəyişir
- ölçmədən alınan qiymətlə ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiyməti arasındakı fərqi
- mütləq xətanın ölçülən kəmiyyətin həqiqi qiymətinə olan nisbətidir
- ✓ onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişir
- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan xətasıdır

109. Additiv xəta nədir?

- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan xətasıdır
- ✓ ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə x-dən asılı olmayan
- onların kəmiyyəti və işarəsi sabitdir və yaxud müəyyən qanunauyğunluqla dəyişir
- onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişir
- ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə x-dən asılı olan

110. Multiplikativ xəta nədir?

- ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə x-dən asılı olmayan xəta
- verilmiş şərait üçün bu sıranın digər nəticələrindən kəskin fərqlənir
- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan xətasıdır
- ✓ ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə x-dən asılı olan xəta
- onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişir

111. Kobud xəta hansıdır?

- ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə y-dən asılı olan xəta
- ✓ verilmiş şərait üçün bu sıranın digər nəticələrindən kəskin fərqlənən xəta
- onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişən xəta
- ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə x-dən asılı olmayan xəta
- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan xəta

112. Təzyiq vahidi kimi Beynəlxalq Vahidlər Sistemində daxil olan nə istifadə olunur

•
Kelvin(K⁰)

- Amper(A)
- Kandela(Kd)

- Mol
- ✓ Paskal (Па).

113. .

- 1 mm su süt
- ✓ Paskal
- barometrik təzyiq

- ...
- 1 kq sm^{-2}

- .
- 1 kq m^{-2}

114. Atmosfer təzyiqi nə adlanır?

- izafi təzyiq
- dartqı
- basqı
- ✓ barometrik təzyiq
- vakuum

115. Barometrik təzyiq nədir?

- izafi təzyiq
- basqı
- ✓ Atmosfer təzyiqi
- dartqı
- vakuum

116. Manometrlə nə ölçürlər?

✓ .
 P_m mutləq (tam) tezyiqi ile, P_b atmosfer (barometrik) təzyiqi arasındakı fərq

- kiçik təzyiqi və seyrəkliyi
- barometrik təzyiqi

- ..
- 1 m^2 sahəyə malik olan səth üzrə bərabər paylanan 1 Nyuton qüvvə tərəfindən yaradılan təzyiqi

- təzyiqin hər hansı elektrik kəmiyyətinə çevrilməsini

117. .

- vakum
- barometrik təzyiq
- ✓ izafi təzyiq
- Atmosfer təzyiqi
- basqı

118. Seyrəklik nədir?

- barometrik təzyiqdir
- ✓ atmosfer təzyiqindən aşağı təzyiqdir
- atmosfer təzyiqidir
- izafi təzyiqdir
- atmosfer təzyiqindən yuxarı təzyiqdir

119. Multiplikativ xəta :

- ✓ ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə asılı olan xətdir
- ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə x-dən asılı olmayan xətdir
- onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişir
- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan xətasıdır
- verilmiş şərait üçün bu sıranın digər nəticələrindən kəskin fərqlənir

120. Kobud xəta :

- ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə x-dən asılı olmayan
- onların qiyməti təsadüfi olaraq dəyişən
- ölçü cihazının ölçmə diapazonuna görə, hissələrlə və ya faizlərlə ifadə olunan
- ölçülən kəmiyyətdən asılılıq xarakterinə görə y-dən asılı olan
- ✓ verilmiş şərait üçün bu sıranın digər nəticələrindən kəskin fərqlənən

121. Təzyiq vahidi Beynəlxalq Vahidlər Sistemində nə istifadə olunur ?

•

Kelvin(K⁰)

- Amper(A)
- Kandela(Kd)
- Mol
- ✓ Paskal (Pa).

122. Birbaşa çevrilmə üsulunda giriş parametri necə istifadə olunur?

- ölçüləcək kəmiyyət verilmiş ölçü bölgüsündən kiçik olduqda tətbiq edilir;
- çıxışı hesablayıcı qurğunun girişi ilə bərabər əks çevirici kanalın girişinə verilir;
- qiymətləndiriləcək saydan bir dərəcə fərqlənən müxtəlif cür qiymətləndirilmiş iki ölçmədən istifadə edilir;
- minimum iki çevirici kanala malik olur;
- ✓ bütün çeviriçilərin qapalı çevirici dövrəsindən keçir və çıxış hesablama qurğusunda ölçmə nəticələri hesablanır;

123. Maye qəbulu üçün qabları nə şəkildə hazırlayırlar?

- kvadrat və ya trapesional
- kubşəkilli
- silindrik və ya düzbucaqlı
- ✓ oval və ya dairəvi
- düzbucaqlı və ya rombşəkilli

124. İşci maye rimi nədən istifadə edilir?

- ✓ civə
- hamısı
- efir yağı
- su
- ammoniyak

125. Mayeli-təzyiq ölçən cihazda nə edilir?

- təzyiqin qiyməti elastik elementin defarmasiyasına görə müəyyənləşdirilir
- ölçülən təzyiqin hər hansı elektrik kəmiyyətinə çevrilməsinə və yaxud təzyiq altında materialların elektrik xassələrinin dəyişməsinə əsaslanır
- ölçülən təzyiqin qiyməti elastik elementin defarmasiyasına görə müəyyənləşdirilir
- ✓ ölçülən təzyiq maye sütununun hidrostatik təzyiqi ilə müvazinətləşir
- ölçülən təzyiq porşənə təsir edən xarici qüvvə ilə sifıra çevrilir

126. Porşenli - təzyiq ölçən cihazda nə edilir?

- ölçülən təzyiq maye sütununun hidrostatik təzyiqi ilə müvazinətləşir
- ölçülən təzyiqin qiyməti elastik elementin defarmasiyasına görə müəyyənləşdirilir
- ✓ ölçülən təzyiq porşenə təsir edən xarici qüvvə ilə müvazinətləşir
- ölçülən təzyiq porşenə təsir edən xarici qüvvə ilə sifıra çevrilir
- ölçülən təzyiqin hər hansı elektrik kəmiyyətinə çevrilməsinə və yaxud təzyiq altında materialların elektrik xassələrinin dəyişməsinə əsaslanır

127. Yaylı - təzyiq ölçən cihazda nə edilir?

- ölçülən təzyiq porşenə təsir edən xarici qüvvə ilə sifıra çevrilir
- ölçülən təzyiq porşenə təsir edən xarici qüvvə ilə müvazinətləşir
- ölçülən təzyiq maye sütununun hidrostatik təzyiqi ilə müvazinətləşir
- ölçülən təzyiqin hər hansı elektrik kəmiyyətinə çevrilməsinə və yaxud təzyiq altında materialların elektrik xassələrinin dəyişməsinə əsaslanır
- ✓ ölçülən təzyiqin qiyməti elastik elementin defarmasiyasına görə müəyyənləşdirilir

128. Elektrik-təzyiq ölçən cihazın işləmə prinsipi necədir?

- ölçülən təzyiq porşenə təsir edən xarici qüvvə ilə sifıra çevrilir
- ✓ ölçülən təzyiqin hər hansı elektrik kəmiyyətinə çevrilməsinə və yaxud təzyiq altında materialların elektrik xassələrinin dəyişməsinə əsaslanır
- ölçülən təzyiq porşenə təsir edən xarici qüvvə ilə müvazinətləşir
- ölçülən təzyiq maye sütununun hidrostatik təzyiqi ilə müvazinətləşir
- ölçülən təzyiqin qiyməti elastik elementin defarmasiyasına görə müəyyənləşdirilir

129. Manometrlər nə üçündür?

- kiçik seyrəkliyi ölçmək üçün
- seyrəkliyi (vakuumu) ölçmək üçün
- kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün
- ✓ izafi təzyiqləri ölçmək üçün
- izafi təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün

130. Vakuummətrlər nə üçündür?

- kiçik seyrəkliyi ölçmək üçün
- izafi təzyiqləri ölçmək üçün
- kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün
- izafi təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün
- ✓ seyrəkliyi (vakuumu) ölçmək üçün

131. Manovakuummətrlər nə üçündür?

- ✓ izafi təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün
- kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün
- seyrəkliyi (vakuumu) ölçmək üçün
- kiçik seyrəkliyi ölçmək üçün
- izafi təzyiqləri ölçmək üçün

132. Dartı ölçənlər (mikromanometrlər) nə üçündür?

- kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün
- seyrəkliyi (vakuumu) ölçmək üçün
- ✓ kiçik seyrəkliyi ölçmək üçün
- izafi təzyiqləri ölçmək üçün
- izafi təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün

133. Dartı-basqı ölçənlər(mikromanometrlər) nə üçündür?

- izafi təzyiqləri ölçmək üçün
- √ kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün
- kiçik seyrəkliyi ölçmək üçün
- seyrəkliyi (vakuumu) ölçmək üçün
- izafi təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün

134. Dartı ölçənlər (mikromanometrlər) nə üçündür?

- kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün
- kiçik izafi təzyiqi ölçmək üçün
- təzyiqlər fərqi ölçmək üçün
- √ kiçik seyrəkliyi ölçmək üçün
- barometrik təzyiqləri ölçmək üçün.

135. Dartı-basqı ölçənlər(mikromanometrlər) nə üçündür?

- təzyiqlər fərqi ölçmək üçün
- kiçik izafi təzyiqi ölçmək üçün
- √ kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün
- barometrik təzyiqləri ölçmək üçün
- kiçik seyrəkliyi ölçmək üçün

136. Basqı ölçənlər(mikromanometrlər) nə üçündür?

- təzyiqlər fərqi ölçmək üçün
- √ kiçik izafi təzyiqi ölçmək üçün
- barometrik təzyiqləri ölçmək üçün.
- kiçik seyrəkliyi ölçmək üçün
- kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün

137. Diferensial manometrlər – nə üçündür?

- kiçik seyrəkliyi ölçmək üçün
- barometrik təzyiqləri ölçmək üçün.
- kiçik izafi təzyiqi ölçmək üçün
- kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün
- √ təzyiqlər fərqi ölçmək üçün

138. Barometrlər - nə üçündür?

- təzyiqlər fərqi ölçmək üçün
- kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün
- kiçik seyrəkliyi ölçmək üçün
- √ barometrik təzyiqləri ölçmək üçün.
- kiçik izafi təzyiqi ölçmək üçün

139. Oksigenin təzyiqini ölçən manometrin gövdəsi hansı rənglə rənglənir?

- √ göy
- qırmızı
- bozuntul yaşıl
- tünd yaşıl
- ağ

140. Vakuummətlər nə üçün istifadə olunur?

- √ seyrəkliyi ölçmək üçün
- kiçik seyrəkliyi ölçmək üçün
- izafi təzyiqləri ölçmək üçün
- kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün

- izafi təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün

141. Manovakuummetrlər nə üçün istifadə olunur?

- kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün
- seyrəkliyi (vakuumu) ölçmək üçün
- ✓ izafi təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün
- kiçik seyrəkliyi ölçmək üçün
- izafi təzyiqləri ölçmək üçün

142. Dartı ölçənlər nə üçün istifadə olunur?

- seyrəkliyi (vakuumu) ölçmək
- izafi təzyiqləri ölçmək
- kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək
- ✓ kiçik seyrəkliyi ölçmək
- izafi təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək

143. Dartı-basqı ölçənlər(mikromanometrlər) nə üçün istifadə olunur?

- kiçik seyrəkliyi ölçmək
- ✓ kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək
- seyrəkliyi (vakuumu) ölçmək
- izafi təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək
- izafi təzyiqləri ölçmək

144. Dartı ölçənlər (mikromanometrlər) nə üçün istifadə olunur?

- təzyiqlər fərqi ölçmək
- kiçik izafi təzyiqi ölçmək
- kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək
- ✓ kiçik seyrəkliyi ölçmək
- barometrik təzyiqləri ölçmək.

145. Dartı-basqı ölçənlər nə üçün istifadə olunur?

- ✓ kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək
- kiçik seyrəkliyi ölçmək
- barometrik təzyiqləri ölçmək
- kiçik izafi təzyiqi ölçmək
- təzyiqlər fərqi ölçmək

146. Basqı ölçənlər(mikromanometrlər) nə üçün istifadə olunur?

- təzyiqlər fərqi ölçmək üçün
- kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün
- barometrik təzyiqləri ölçmək üçün.
- kiçik seyrəkliyi ölçmək üçün
- ✓ kiçik izafi təzyiqi ölçmək üçün

147. Diferensial manometrlər nə üçün istifadə olunur?

- ✓ təzyiqlər fərqi ölçmək üçün
- barometrik təzyiqləri ölçmək üçün
- kiçik seyrəkliyi ölçmək üçün
- kiçik izafi təzyiqi ölçmək üçün
- kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün

148. Barometrlər nə üçün istifadə olunur?

- kiçik izafi təzyiqi ölçmək üçün
- ✓ barometrik təzyiqləri ölçmək üçün.
- kiçik seyrəkliyi ölçmək üçün
- təzyiqlər fərqi ölçmək üçün
- kiçik təzyiqi və seyrəkliyi ölçmək üçün

149. Oksigenin təzyiqini ölçən manometrin gövdəsi hansı rəngdədir?

- ağ
- qırmızı
- ✓ göy
- bozuntul yaşıl
- tünd yaşıl

150. Hidrogenin təzyiqini ölçən manometrin gövdəsi hansı rənglə rənglənir

- ✓ tünd yaşıl
- bozuntul yaşıl
- qırmızı
- ağ
- göy

151. Asitlenin təzyiqini ölçən manometrin gövdəsi hansı rənglə rənglənir?

- tünd yaşıl
- bozuntul yaşıl
- ✓ ağ
- qırmızı
- göy

152. Xlorun təzyiqini ölçən manometrin gövdəsi hansı rənglə rənglənir?

- qırmızı
- ✓ bozuntul yaşıl
- göy
- tünd yaşıl
- ağ

153. Başqa isti qazların təzyiqini ölçən manometrin gövdəsi hansı rənglə rənglənir?

- bozuntul yaşıl
- ağ
- tünd yaşıl
- ✓ qırmızı
- göy

154. İsti olmayan qazların təzyiqini ölçən manometrin gövdəsi hansı rənglə rənglənir?

- qırmızı
- bozuntul yaşıl
- ağ
- göy
- ✓ qara

155. Porşenli - təzyiq ölçən cihazda nə edilir?

- ölçülən təzyiqin qiyməti elastik elementin defarmasiyasına görə müəyyənləşdirilir
- ölçülən təzyiq maye sütununun hidrostatik təzyiqi ilə müvazinətləşir
- ölçülən təzyiqin hər hansı elektrik kəmiyyətinə çevrilməsinə və yaxud təzyiq altında materialların elektrik xassələrinin dəyişməsinə əsaslanır

- ✓ ölçülən təzyiq porşenə təsir edən xarici qüvvə ilə müvazinətləşir
- ölçülən təzyiq porşenə təsir edən xarici qüvvə ilə sifira çevrilir

156. Dəyişən səviyyəli sərfölçənlərin iş prinsipi nəyə əsaslanır?

- qızdırıcıdan əvvəl və sonra temperaturlar fərqinin ölçülməsinə
- ✓ qabdakı maye səviyyəsinin hündürlüyünün, qabdan xaric olan mayenin sərfindən asılılığına
- elektromaqnit induksiya qanununa
- axında yerləşdirilmiş qızdırılmış cismin temperaturunun ölçülməsinə
- maddə axınının qızdırılmasına

157. Elektromaqnit sərfölçənlərin iş prinsipi hansı qanuna əsaslanır?

- qızdırıcıdan əvvəl və sonra temperaturlar fərqinin ölçülməsinə
- axında yerləşdirilmiş qızdırılmış cismin temperaturunun ölçülməsinə
- maddə axınının qızdırılmasına
- ✓ elektromaqnit induksiya qanununa
- qabaqkı maye səviyyəsinin hündürlüyünün, qabdan xaric olan mayenin sərfindən asılılığına

158. İstilik sərfölçənlərin təsir prinsipi nəyə əsaslanır?

- elektromaqnit induksiya qanununa
- maddə axınının qızdırılmasına
- qızdırıcıdan əvvəl və sonra temperaturlar fərqinin ölçülməsinə
- axında yerləşdirilmiş qızdırılmış cismin temperaturunun ölçülməsinə
- ✓ qabdakı maye səviyyəsinin hündürlüyünün, qabdan xaric olan mayenin sərfindən asılılığına

159. Fərdi Dərəcələnmə kalorimetrik sərfölçənlərin dəqiqlik sinifləri neçədir?

- 0,5-2
- 2-3
- 1-3
- 1-2
- ✓ 0,5-1

160. Kalorimetrik sərfölçənlərin təsir prinsipi nəyə əsaslanır?

- ✓ qızdırıcıdan əvvəl və sonra temperaturlar fərqinin ölçülməsinə
- elektromaqnit induksiya qanununa
- qabaqkı maye səviyyəsinin hündürlüyünün, qabdan xaric olan mayenin sərfindən asılılığına
- axında yerləşdirilmiş qızdırılmış cismin temperaturunun ölçülməsinə
- maddə axınının qızdırılmasına

161. Üzgəcin aşağı hissəsində sürtünmə qüvvəsinin təsiri:

- ✓ aşağıdan yuxarıya
- yuxarıdan aşağıya
- həm yuxarı, həm aşağı hissədə
- aşağı hissədə
- yuxarı hissədə

162. Porşenli sərfölçənlərin dəqiqlik sinifləri :

- 1
- 0,5
- 1,5
- ✓ 2,5
- 2

163. Dəyişən səviyyəli sərfölçənlərdə mayenin xaric olunması:

- onun dibindəki dəlikdən
- A və C cavabı doğrudur
- ✓ A və B cavabı doğrudur
- ortasındakı dəlikdən
- yan divarındakı dəlikdən

164. Elektromaqnit sərfölçənlərin iş prinsipi :

- ✓ elektromaqnit induksiya qanunu
- qızdırıcıdan əvvəl və sonra temperaturlar fərqinin ölçülməsi
- axında yerləşdirilmiş qızdırılmış cismin temperaturunun ölçülməsi
- qabaqkı maye səviyyəsinin hündürlüyünün, qabdan xaric olan mayenin sərfindən asılılığı
- maddə axınının qızdırılması

165. Cəvənin genişlənməsi necə keçir?

- ✓ monoton
- dəyişən
- bütün cavablar doğrudur
- donanda dəyişən əriyəndə monoton
- donanda monoton,əriyəndə dəyişən

166. Cəvənin donan temperaturu:

- $+37,875^{\circ}\text{C}$
- $12,21^{\circ}\text{C}$
- $-12,67^{\circ}\text{C}$
- ✓ $-38,87^{\circ}\text{C}$
- $-37,987^{\circ}\text{C}$

167. Manometrik termometrlərin iş prinsipi :

- ✓ qapalı həcmdəki (termosistemdəki) işçi (termometrik) maddənin təzyiqinin temperaturdan asılılığına əsaslanır.
- düzgün cavab yoxdur
- normal həcmdəki (termosistemdəki) işçi (termometrik) maddənin temperaturunun təzyiqdən asılılığına əsaslanır
- normal həcmdəki (termosistemdəki) işçi (termometrik) maddənin təzyiqinin temperaturdan asılılığına əsaslanır.
- qapalı həcmdəki (termosistemdəki) işçi (termometrik) maddənin temperaturunun təzyiqdən asılılığına əsaslanır.

168. Termosistemdəki aqreqat vəziyyətinə uyğun olaraq manometrik termometrlər necə bölünürlər?

- ✓ qaz, mayeli və kondensasiyalı (buxar-mayeli) manometrik termometrlərə
- düzgün cavab yoxdur
- mayeli və kondensasiyalı (buxar-mayeli) manometrik termometrlərə bölünürlər.
- Qaz və kondensasiyalı (buxar-mayeli) manometrik termometrlərə bölünürlər.
- Qaz və mayeli manometrik termometrlərə bölünürlər.

169. Manometrik termometrlər hansı temperaturları ölçmək üçün istifadə oluna bilərlər ?

- -100-dən 600°C -dək
- -150-dən 700°C -dək
- -100-dən 650°C -dək
- -150-dən 650°C -dək
- ✓ -150-dən 600°C -dək

170. Ölçmə diapazonu termosistemdə necə təyin edilir ?

- termosistemin kapilyari ilə
- Hec biri düzgün deyil.
- ✓ termosistemin aşqari ilə

- termosistemin manometrik yayı ilə
- termosistemin termobalonu ilə

171. Termometrin termosistemi nədən ibarətdir ?

- termobalondan və manometrik yaydan
- yalnız termobalondan ibarətdir
- ✓ termobalondan , kapilyardan və manometrik yaydan
- kapilyardan və manometrik yaydan
- termobalondan və kapilyardan

172. Termobalon ölçülən mühitin kimyəvi təsirinə davamlı olan hansı metaldan hazırlanmış silindrdən ibarət olur ?

- bürüncdən
- mis və ya xüsusi poladdan
- ✓ bürüncdən və ya xüsusi poladdan
- poladdan
- mis və ya bürüncdən

173. Qaz manometrik termometrləri neçə dərəcəyə qədər temperaturunu ölçmək üçün istifadə oluna bilərlər ?

- ✓ -150-dən+600°C-dək
- -150-dən+700°C-dək
- -100-dən+650°C -dək
- -150-dən+ 650°C-dək
- -100-dən+600°C-dək

174. Qaz manometrik termometrlərində temperaturunu ölçmək üçün termometrik maddə kimi nə istifadə olunur ?

- ✓ helium, azot
- propan, helium
- etil efiri, aseton
- toluol, xiorlu metan
- propan, etil efiri

175. Mayeli manometrik termometrləri neçə dərəcəyə qədər temperaturunu ölçmək üçün istifadə olunur?

- Cıvə ilə doldurulduqda ölçü diapazonu -30-150°C, üzvü mayelərlə doldurulduqda isə 50-300°C hədlərində
- Cıvə ilə doldurulduqda ölçü diapazonu -60-600°C, üzvü mayelərlə doldurulduqda isə 30-300°C hədlərində
- Cıvə ilə doldurulduqda ölçü diapazonu -30-60°C, üzvü mayelərlə doldurulduqda isə 150-300°C hədlərində
- ✓ Cıvə ilə doldurulduqda ölçü diapazonu -30-600°C, üzvü mayelərlə doldurulduqda isə 150-300°C hədlərində
- Cıvə ilə doldurulduqda ölçü diapazonu -30-60°C, üzvü mayelərlə doldurulduqda isə 15-30°C hədlərində

176. Kondensasiyalı manometrik termometrlər istifadə olunan işçi maddədən asılı olaraq neçə dərəcəyə qədər temperaturunu ölçmək üçün istifadə oluna bilər?

- ölçü diapazonu -50-dən 300°C qədər intervalında
- ölçü diapazonu -50-dən 150°C qədər intervalında
- ölçü diapazonu -60-dən 300°C qədər intervalında
- ✓ ölçü diapazonu -50-dən 350°C qədər intervalında
- ölçü diapazonu -100-dən 350°C qədər intervalında

177. Kondensasiyalı manometrik termometrlərində temperaturunu ölçmək üçün termometrik maddə kimi nə istifadə olunur ?

- helium, azot , propan, etil efiri
- Hec biri düzgün deyil.
- ksilol, propil spirti, helium, azot
- ✓ propan, etil efiri, aseton, toluol, xiorlu metan
- otaq temperaturunda 10-15 MPa təzyiqlik altında cıvə və ya 0,5-5 MPa təzyiqlik altında toluol, ksilol, propil spirti, silikon mayeləri

178. Manometrik yayla göstərici arasında bimetal lövhə yerləşdirməklə nə edirlər?

- ətraf mühitin temperaturundan yaranan xətanı “1”-ə endirməyə çalışırlar
- mühitin temperaturundan yaranan xətanı aradırlar
- ✓ ətraf mühitin temperaturundan yaranan xətanı kompensasiya edirlər
- ətraf mühitin temperaturundan yaranan xətanı yüksəldirlər
- mühitin temperaturundan yaranan xətanı tapırlar

179. Termoelektrik termometrlər nəyə əsaslanır ?

- temperaturun dəyişməsinə
- düzgün cavab yoxdur
- fotoeffekt hadisəsinə
- ✓ termoelektrik effektin istifadə olunmasına
- işığın qayıtması hadisəsinə

180. Termoelektrik çevirici nədir ?

- ✓ bir naqıldən ibarət olan dövrədir
- naqillərin ardıcıl birləşməsindən ibarət olan dövrədir
- üç naqilin paralel birləşməsindən ibarət olan dövrədir
- iki və ya bir neçə müxtəlif növ naqilin öz aralarında birləşməsindən ibarət olan dövrədir
- iki və ya bir neçə eyni növ naqilin öz aralarında birləşməsindən ibarət olan dövrədir

181. Zeebek tərəfindən lehimlərin temperaturlarının bərabər olmadığıda nə müəyyənləşdirib?

- qapalı dövrdə gərginliyin artacağını
- ✓ qapalı dövrdə cərəyan axacağını
- qapalı dövrdə cərəyan axmayacağını
- lehimlərin temperaturlarının artacağını
- dövrənin qısa qapanacağını

182.

Zeebeke görə, eger lehimlərin temperaturları $t \neq t_0$ dırsa qapalı dövrdən axan cərəyan necə adlanır ?

- ✓ termocərəyan
- düzgün cavab yoxdur
- termoEHQ
- termoelektron emissiyası
- elektrik cərəyanı

183. Kondensasiyalı manometrik termometrlərində nə istifadə olunur ?

- helium, azot , propan, etil efiri
- hec biri duzgun deyil.
- ksilol, propil spirti, helium, azot
- ✓ propan, etil efiri, aseton, toluol, xlorlu metan
- otaq temperaturunda 10-15 MPa təzyiq altında civə və ya 0,5-5 MPa təzyiq altında toluol, ksilol, propil spirti, silikon mayeləri

184. Manometrik yayla göstərici arasında bimetal lövhə yerləşdirməklə :

- ✓ ətraf mühitin temperaturundan yaranan xətanı kompensasiya edirlər
- mühitin temperaturundan yaranan xətanı aradırlar
- mühitin temperaturundan yaranan xətanı tapırlar
- ətraf mühitin temperaturundan yaranan xətanı “1”-ə endirməyə çalışırlar
- ətraf mühitin temperaturundan yaranan xətanı yüksəldirlər

185. Deformasiyalı təzyiq ölçmə vasitələrinin təsir prinsipi nəyə əsaslanmışdır?

- daxilindən hava çıxarılmış qofrlu membrandan istifadə edilməsinə
- ölçülən təzyiq və seyrəkliyi membranlı həssas elementin sərt mərkəzinin yerdəyiçməsinə çevirməsindən istifadə edilməsinə
- ✓ həssas elementin elastik deformasiyasının və ya onun yaratdığı qüvvənin istifadə edilməsinə
- flanslar arasında sıxılmış qofrlu lövhəyədən istifadə edilməsinə
- içi boş, metal, əyrixətli elastik və müxtəlif növ elementlərin deformasiyalarının ölçülməsinə

186. Həssas elementin neçə forması vardır?

- ✓ 3
- 4
- 1
- 5
- 2

187. Həssas elementin hansı forması vardır?

- flanslar arasında sıxılmış qofrlu lövhəyədən ibarətdi
- içi boş, metal, əyrixətli elastik
- rezinləşmiş parçadan, teflondan və s.
- ✓ boruvari yay, silfon, membran
- daxilindən hava çıxarılmış qofrlu membran

188. Boruvari yayın forması necə olur?

- boruvari yay, silfon, membran
- daxilindən hava çıxarılmış qofrlu membran
- flanslar arasında sıxılmış qofrlu lövhəyədən
- ✓ içi boş, metal, əyrixətli elastik
- dairəvi, qıvrıq müstəvi və qofrlanmış

189. Boruvari yayın bir ucu necə olur?

- ✓ bir ucu bərk bərkidilir, o biri ucunun yerdəyişmək imkanı var
- dairəvi, qıvrıq müstəvi və qofrlanmış bərk müstəvi
- daxilindən hava çıxarılmış qofrlu membran kimi
- boruvari yay, silfon, membran kimi
- içi boş, metal, əyrixətli elastik lövhəyə

190. Boruvari yaylar əsas etibarilə nə üçün istifadə olunurlar?

- həssas elementin elastik deformasiyasının və ya onun yaratdığı qüvvənin istifadə edilməsində
- flanslar arasında sıxılmış qofrlu lövhə üçün istifadə olunurlar
- ölçülən təzyiq və seyrəkliyi membranlı həssas elementin sərt mərkəzinin yerdəyiçməsinə çevirmək üçündür
- ✓ yayın daxilinə verilən ölçülən təzyiqi yayın sərbəst ucunun mütənasib yerdəyiçməsinə çevirmək üçün
- boruvari yay, silfon, membran üçün istifadə olunurlar

191. 1000 MPa qədər yüksək təzyiqləri ölçmək üçün hansı yaylardan istifadə olunur?

- ✓ düzxətli və əyrixətli
- halqavarı
- konusşəkilli və halqavarı
- spiralvari
- sinusoidal və halqavarı

192. Silfon nədir?

- dairəvi, qıvrıq müstəvi və qofrlanmış lövhə olub təzyiqin təsiri nəticəsində əyilir
- daxilindən hava çıxarılmış qofrlu membran

- ✓ eninə qofrları olan nazik divarlı silindrik örtükdən ibarət olub təzyiq və ya qüvvənin təsiri nəticəsində xeyli yerdəyişmə almaq qabiliyyətinə malikdir
- bir ucu bərk bərkidilir, o biri ucunun yerdəyişmək imkanı var
- dairəvi, qıvrıq müstəvi və qofrlanmış

193. Möhkəm membranlar hansılardır?

- bir ucu bərk bərkidilir, o biri ucunun yerdəyişmək imkanı var
- daxilindən hava çıxarılmış qofrlu membran qutulardan istifadə olunur
- rezinləşmiş parçadan,teflondan və s. hazırlanmış və flanslar arasında sıxılmış qofrlu lövhədən ibarətdir
- eninə qofrları olan nazik divarlı silindrik örtükdən ibarət olub təzyiq və ya qüvvənin təsiri nəticəsində xeyli yerdəyişmə almaq qabiliyyətinə malikdir
- ✓ dairəvi, qıvrıq müstəvi və qofrlanmış lövhə olub təzyiqin təsiri nəticəsində əyilir

194. Deformasiyalı təzyiq ölçmə vasitələrinin iş prinsipi nəyə əsaslanmışdır?

- ✓ həssas elementin elastik deformasiyasının və ya onun yaratdığı qüvvənin istifadəsi
- ölçülən təzyiq və seyrəkliyi membranlı həssas elementin sərt mərkəzinin yerdəyişməsinə çevirməsindən istifadə edilməsinə
- flanslar arasında sıxılmış qofrlu lövhəyədən istifadə edilməsinə
- içi boş, metal, əyrixətli elastik və müxtəlif növ elementlərin deformasiyalarının ölçülməsinə
- daxilindən hava çıxarılmış qofrlu membrandan istifadə edilməsinə

195. Həssas elementin formaların sayı:

- ✓ 3
- 5
- 1
- 4
- 2

196. Həssas elementin formaları hansılardır?

- içi boş, metal,əyrixətli elastik
- rezinləşmiş parçadan,teflondan və s.
- ✓ boruvari yay, silfon, membran
- flanslar arasında sıxılmış qofrlu lövhədən ibarətdi
- daxilindən hava çıxarılmış qofrlu membran

197. Boruvari yayın ucları necə olur?

- içi boş, metal,əyrixətli elastik lövhəyə
- boruvari yay, silfon, membran kimi
- dairəvi, qıvrıq müstəvi və qofrlanmış bərk müstəvi
- ✓ bir ucu bərk bərkidilir, o biri ucunun yerdəyişmək imkanı var
- daxilindən hava çıxarılmış qofrlu membran kimi

198. Boruvari yaylar nə üçün istifadə olunurlar?

- ✓ yayın daxilinə verilən ölçülən təzyiqi yayın sərbəst ucunun mütənasib yerdəyişməsinə çevirmək
- ölçülən təzyiq və seyrəkliyi membranlı həssas elementin sərt mərkəzinin yerdəyişməsinə çevirmək üçündür
- həssas elementin elastik deformasiyasının və ya onun yaratdığı qüvvənin istifadə edilməsində
- flanslar arasında sıxılmış qofrlu lövhə üçün istifadə olunurlar
- boruvari yay, silfon, membran üçün istifadə olunurlar

199. Təzyiqləri ölçmək üçün hansı yaylardan istifadə olunur (1000 Mpa-a gədər)

- halqavarı
- spiralvari
- konusşəkilli və halqavarı
- ✓ düzxətli və əyrixətli

- sinusoidal və halqavarı

200. Silfon nə adlanır?

- dairəvi, qıvraq müstəvi və qofrlanmış
- ✓ qofrları olan nazik divarlı silindrik örtükdən ibarət ,təzyiq və ya qüvvənin təsiri nəticəsində yerdəyişmə almaq qabiliyyətinə malik olan element.
- daxilindən hava çıxarılmış qofrlu membran
- dairəvi, qıvraq müstəvi və qofrlanmış lövhə olub təzyiqin təsiri nəticəsində əyilir
- bir ucu bərk bərkidilir, o biri ucunun yerdəyişmək imkanı var

201. Möhkəm membranlar :

- bir ucu bərk bərkidilir, o biri ucunun yerdəyişmək imkanı var
- ✓ dairəvi, qıvraq müstəvi və qofrlanmış lövhə , təzyiqin təsiri nəticəsində əyilir
- rezinləşmiş parçadan,teflondan və s. hazırlanmış və flanslar arasında sıxılmış qofrlu lövhədən ibarətdir
- daxilindən hava çıxarılmış qofrlu membran qutulardan istifadə olunur
- eninə qofrları olan nazik divarlı silindrik örtükdən ibarət olub təzyiq və ya qüvvənin təsiri nəticəsində xeyli yerdəyişmə almaq qabiliyyətinə malikdir

202. Müstəvi membranlarda gedişin az bir hissəsi istifadə olunmasının səbəbi:

- statiki xarakteristikası təzyiq artdıqca dəyişmədiyi üçün
- statiki xarakteristikası təzyiq artdıqca funksional dəyişdiyi üçün
- ✓ statiki xarakteristikası təzyiq artdıqca qeyri-xətti dəyişməsi
- statiki xarakteristikası təzyiq artdıqca xətti dəyişdiyi üçün
- statiki xarakteristikası təzyiq artdıqca sinusoidal dəyişdiyi üçün

203. Barometrik(atmosfer) təzyiqini ölçmək üçün hansı qofrlu membran qutulardan istifadə olunur

- rezinləşmiş parçadan,teflondan və s. hazırlanmış və flanslar arasında sıxılmış qofrlu lövhədən ibarətdir
- ✓ daxilindən hava çıxarılmış qofrlu membran qutulardan istifadə olunur
- dairəvi, qıvraq müstəvi və qofrlanmış lövhə olub təzyiqin təsiri nəticəsində əyilir
- həssas elementin elastik deformasiyasının və ya onun yaratdığı qüvvənin istifadə edilməsinə
- eninə qofrları olan nazik divarlı silindrik örtükdən ibarət olub təzyiq və ya qüvvənin təsiri nəticəsində xeyli yerdəyişmə almaq qabiliyyətinə malikdir

204. Kiçik təzyiqləri və təzyiqlər fərqi ölçmək üçün təsis edilmiş elastik membran nədən ibarətdir?

- eninə qofrları olan nazik divarlı silindrik örtükdən ibarət olub təzyiq və ya qüvvənin təsiri nəticəsində xeyli yerdəyişmə almaq qabiliyyətinə malikdir
- həssas elementin elastik deformasiyasının və ya onun yaratdığı qüvvənin istifadə edilməsinə
- dairəvi, qıvraq müstəvi və qofrlanmış lövhə olub təzyiqin təsiri nəticəsində əyilir
- daxilindən hava çıxarılmış qofrlu membran qutulardan ibarətdir
- ✓ rezinləşmiş parçadan,teflondan və s. hazırlanmış və flanslar arasında sıxılmış qofrlu lövhədən ibarətdir.

205. Yaylı cihazların iş prinsipi nəyə əsaslanmışdır.

- rezinləşmiş parçadan,teflondan və s. hazırlanmış və flanslar arasında sıxılmış qofrlu lövhədən ibarətdir
- ✓ müxtəlif növ elastik elementlərin deformasiyalarının ölçülməsinə
- həssas elementin elastik deformasiyasının və ya onun yaratdığı qüvvənin istifadə edilməsinə
- yayın daxilinə verilən ölçülən təzyiqi yayın sərbəst ucunun mütənasib yerdəyişməsinə çevurmək üçün
- eninə qofrları olan nazik divarlı silindrik örtükdən ibarət olub təzyiq və ya qüvvənin təsiri nəticəsində xeyli yerdəyişmə almaq qabiliyyətinə malikdir

206. Yaylı cihazları elastik həssas elementlərinə görə hansı qruplara ayırmaq olar?

- ✓ Birsarğılı boru yaylı (Burdon borulu)
- Üzgəcli
- Pyezoelektrik
- Tenzorezistorlu

- Diferensial-transformatorlu

207. Yaylı cihazları elastik həssas elementlərinə görə hansı qruplara ayırmaq olar?

- Pyezoelektrik
- ✓ Çoxsarğılı boru yaylı (helikondal yaylı)
- Diferensial-transformatorlu
- Üzgəcli
- Tenzorezistorlu

208. Yaylı cihazları elastik həssas elementlərinə görə hansı qruplara ayırmaq olar?

- Diferensial-transformatorlu
- Tenzorezistorlu
- Pyezoelektrik
- Üzgəcli
- ✓ Membranlı

209. Yaylı cihazları elastik həssas elementlərinə görə hansı qruplara ayırmaq olar?

- Pyezoelektrik
- ✓ Silfonlu
- Diferensial-transformatorlu
- Üzgəcli
- Tenzorezistorlu

210. Birsarğılı boruvari yaylı ölçü cihazlar nəyi ölçmək üçündür?

- ✓ aqressiv olmayan maye və qaz mühitinin izafi təzyiqini və seyrəkliyini ölçmək üçündür
- həssas elementi membran, membran qutu və membran qutu bloku olan yaylı cihazlardan
- ölçülən təzyiq və seyrəkliyi membranlı həssas elementin sərt mərkəzinin yerdəyişməsinə çevirmək üçündür
- ona təsir edən təzyiqdən, membranın diametrindən, qalınlığından, formasından və membranın hazırlandığı materialın elastiklik modulundan asılıdır
- yayın sərbəst ucunun yerdəyişməsi və onun yaratdığı qüvvə ölçülən təzyiqi və seyrəkliyi göstərməyə və yazmağa imkan verir

211. Çoxsarğılı boruvari yaylı ölçü cihazları necə ölçü aparırlar?

- həssas elementi membran, membran qutu və membran qutu bloku olan yaylı cihazlardan
- ölçülən təzyiq və seyrəkliyi membranlı həssas elementin sərt mərkəzinin yerdəyişməsinə çevirmək üçündür
- ✓ yayın sərbəst ucunun yerdəyişməsi və onun yaratdığı qüvvə ölçülən təzyiqi və seyrəkliyi göstərməyə və yazmağa imkan verir
- ona təsir edən təzyiqdən, membranın diametrindən, qalınlığından, formasından və membranın hazırlandığı materialın elastiklik modulundan asılıdır
- aqressiv olmayan maye və qaz mühitinin izafi təzyiqini və seyrəkliyini ölçmək üçündür

212. Membran həssas elementli ölçü cihazlarının təsir prinsipi nədən ibarətdir?

- ✓ ölçülən təzyiq və seyrəkliyi membranlı həssas elementin sərt mərkəzinin yerdəyişməsinə çevirmək üçündür
- yayın daxilinə verilən ölçülən təzyiqi yayın sərbəst ucunun mütənasib yerdəyişməsinə çevirmək üçün
- müxtəlif növ elastik elementlərin deformasiyalarının ölçülməsinə
- həssas elementin elastik deformasiyasının və ya onun yaratdığı qüvvənin istifadə edilməsinə
- bütün variantlar düzdür

213. İnduktiv tip təzyiq ölçü çeviricisində nədən istifadə edilir?

- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının siqnalına çevirmək üçün üstünə tenzorezistorlar yapışdırılmış və ya tozlandırılmış deformasiyalı membranlardan istifadə olunur
- ✓ Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının siqnalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsindən istifadə edilir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının siqnalına çevirmək üçün hərəkət edən elektrodun metal membrana təsirindən istifadə edilir

- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiğin deformasiyalı həssas nelement vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi və bu qüvvənin pyezo elektrik çevirici elementlə informasiya signalına çevrilməsidir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sarğıdan istifadə edilir

214. Diferensial-transformatorlu (DT) təzyiç ölçü çeviricisində nədən istifadə edilir?

- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsindən istifadə edilir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiğin deformasiyalı həssas nelement vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi və bu qüvvənin pyezo elektrik çevirici elementlə informasiya signalına çevrilməsidir.
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün hərəkət edən elektrodun metal membrana təsirindən istifadə edilir
- ✓ Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sarğıdan istifadə edilir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün üstünə tenzorezistorlar yapışdırılmış və ya tozlandırılmış deformasiyalı membranlardan istifadə olunur

215. Tutum manometrinin iş prinsipi nədən ibarətdir?

- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiğin deformasiyalı həssas nelement vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi və bu qüvvənin pyezo elektrik çevirici elementlə informasiya signalına çevrilməsidir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sarğıdan istifadə edilir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün hərəkət edən elektrodun metal membrana təsirindən istifadə edilir
- ✓ Müstəvi kondensatorun tutumunun onun örtükləri arasındakı məsafədən asılı olaraq dəyişməsinə əsaslanmışdır
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsindən istifadə edilir

216. Tenzorezistorlu ölçü təzyiç çeviricilərində nədən istifadə edilir?

- ✓ Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün üstünə tenzorezistorlar yapışdırılmış və ya tozlandırılmış deformasiyalı membranlardan istifadə olunur
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün hərəkət edən elektrodun metal membrana təsirindən istifadə edilir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiğin deformasiyalı həssas nelement vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi və bu qüvvənin pyezo elektrik çevirici elementlə informasiya signalına çevrilməsidir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sarğıdan istifadə edilir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsindən istifadə edilir

217. Elektrik kontaktlı manometrlərdən harada istifadə edilir?

- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsindən istifadə edilir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sarğıdan istifadə edilir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiğin deformasiyalı həssas nelement vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi və bu qüvvənin pyezo elektrik çevirici elementlə informasiya signalına çevrilməsidir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün üstünə tenzorezistorlar yapışdırılmış və ya tozlandırılmış deformasiyalı membranlardan istifadə olunur
- ✓ Texnoloji proseslərin avtomatlaşdırılmasında, signallama sxemlərində istifadə edilir.

218. Yaylı cihazlar həssas elementlərinə görə aşağıdakı qruplara ayrılırlar:

- ✓ Membranlı
- Diferensial-transformatorlu
- Tenzorezistorlu
- Pyezoelektrik
- Üzgəçli

219. Yaylı cihazlar həssas elementlərinə görə aşağıdakı qruplara ayrılırlar

- √ Silfonlu
- Diferensial-transformatorlu
- Pyezoelektrik
- Üzgəcli
- Tenzorezistorlu

220. Birsarğılı boruvari yaylı cihazlar nə üçündür?

- ona təsir edən təzyiqdən, membranın diametrindən, qalınlığından, formasından və membranın hazırlandığı materialın elastiklik modulundan asılıdır
- yayın sərbəst ucunun yerdəyişməsi və onun yaratdığı qüvvə ölçülən təzyiqi və seyrəkliyi göstərməyə və yazmağa imkan verir
- ölçülən təzyiq və seyrəkliyi membranlı həssas elementin sərt mərkəzinin yerdəyişməsinə çevirmək üçündür
- √ aqressiv olmayan maye və qaz mühitinin izafi təzyiqini və seyrəkliyini ölçmək üçündür
- həssas elementi membran, membran qutu və membran qutu bloku olan yaylı cihazlardan

221. Çoxsarğılı boruvari yaylı cihazlarda ölçü aparılır:

- həssas elementi membran, membran qutu və membran qutu bloku olan yaylı cihazlarla
- ona təsir edən təzyiqdən, membranın diametrindən, qalınlığından, formasından və membranın hazırlandığı materialın elastiklik modulundan asılıdır
- aqressiv olmayan maye və qaz mühitinin izafi təzyiqini və seyrəkliyini ölçmək
- ölçülən təzyiq və seyrəkliyi membranlı həssas elementin sərt mərkəzinin yerdəyişməsinə çevirmək üçün
- √ yayın sərbəst ucunun yerdəyişməsi və onun yaratdığı qüvvə ölçülən təzyiqi və seyrəkliyi göstərməyə və yazmağa imkan verir

222. Membran həssas elementli ölçü cihazlarının təsir prinsipi :

- müxtəlif növ elastik elementlərin deformasiyalarının ölçülməsi
- həssas elementin elastik deformasiyasının və ya onun yaratdığı qüvvənin istifadə edilməsi
- √ ölçülən təzyiq və seyrəkliyi membranlı həssas elementin sərt mərkəzinin yerdəyişməsinə çevirmək
- yayın daxilinə verilən ölçülən təzyiqi yayın sərbəst ucunun mütənasib yerdəyişməsinə çevirmək
- həssas elementin elastik deformasiyasının və ya onun yaratdığı qüvvənin dəyişməsi

223. İnduktiv tip təzyiq ölçü çeviricisində istifadə olunur:

- √ Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsi
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün hərəkət edən elektrodun metal membrana təsirindən
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiqin deformasiyalı həssas element vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi və bu qüvvənin pyezo elektrik çevirici elementlə informasiya signalına çevrilməsidir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sarğıdan
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün üstünə tenzorezistorlar yapışdırılmış və ya tozlandırılmış deformasiyalı membranlardan

224. Diferensial-transformatorlu təzyiq ölçü çeviricisində istifadə olunur:

- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün hərəkət edən elektrodun metal membrana təsirindən
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsindən
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiqin deformasiyalı həssas element vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün üstünə tenzorezistorlar yapışdırılmış və ya tozlandırılmış deformasiyalı membranlardan
- √ Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sarğıdan

225. Tutum manometrinin iş prinsipi :

- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiqin deformasiyalı həssas element vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi və bu qüvvənin pyezo elektrik çevirici elementlə informasiya signalına çevrilməsidir
- √ Müstəvi kondensatorun tutumunun onun örtükləri arasındakı məsafədən asılı olaraq dəyişməsinə əsaslanmışdır
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sarğıdan istifadə edilir

- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün hərəkət edən elektrodun metal membrana təsirindən istifadə edilir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsindən istifadə edilir

226. Tenzorezistorlu ölçü təzyiqli çeviricilərinə istifadə olunur:

- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsindən
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün hərəkət edən elektrodun metal membrana təsirindən
- ✓ Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün üstünə tenzorezistorlar yapışdırılmış və ya tozlandırılmış deformasiyalı membranlardan
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sarğıdan
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiqlin deformasiyalı həssas element vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi

227. Elektrik kontaktlı manometrlər istifadə olunur:

- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiqlin deformasiyalı həssas element vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün hərəkət edən elektrodun metal membrana təsirindən
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sarğıdan
- ✓ Texnoloji proseslərin avtomatlaşdırılmasında, signallama sxemlərində
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsindən

228. Həssas elementin yaratdığı qüvvənin informasiya signalına çevrilməsi nə ilə yerinə yetirilir?

- tenzorezistorun çevirici elementlərlə
- ✓ pyezoelektrik çevirici elementlərlə
- İnduktiv tip çevirici elementlərlə
- Tutum təzyiqli çeviricilərlə
- Diferensial-transformator (DT) tip təzyiqli ölçü çeviricisi ilə

229. İnduktiv təzyiqli ölçü çeviriciləri neçə MPa qədər təzyiqlərin ölçülməsində istifadə edilir?

- 0-10 üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qədər
- ✓ 0,5Mpa-30MPa
- 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər
- 1-10-dan -10-0kPa qədər
- 120Mpa

230. Tutum təzyiqli ölçü çeviricisində çeviriciləri neçə Mpa qədər təzyiqlərin ölçülməsində istifadə edilir?

- 0-10 üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qədər
- 1-10-dan -10-0kPa qədər
- ✓ 120MPa
- 0,5Mpa-30Mpa
- 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər

231. Tenzorezistorlu ölçü təzyiqli çeviriciləri neçə Mpa qədər əzafi təzyiqlərin ölçülməsində istifadə edilir?

- 0,5Mpa-30Mpa
- ✓ 0-10 üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qədər
- 120MPa
- 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər
- 1-10-dan -10-0kPa qədər

232. Tenzorezistorlu ölçü təzyiqli çeviriciləri neçə kPa qədər seyrəkliyin ölçülməsində istifadə edilir?

- √ 1-10-dan -10-0kPa qədər
- 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər
- 0,5Mpa-30Mpa
- 0-10 üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qeder
- 120Mpa

233. Tenzorezistorlu ölçü təzyiqli çeviriciləri nə qədər təzyiqlərin ölçülməsində istifadə edilir?

- 1-10-dan -10-0kPa qədər
- 0-10 üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qeder
- 0,5Mpa-30Mpa
- √ 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər
- 120Mpa

234. Pyezoelektrik təzyiqli ölçü çeviriciləri nə qədər təzyiqlərin ölçülməsində istifadə edilir?

- √ 2,5-100Mpa qədər
- 1-10-dan -10-0kPa qədər
- .

-10÷0÷10 mHn

- 0-10 üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qeder
- 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər

235. İstilik sərfölçənlərin təsir prinsipi :

- elektromaqnit induksiya qanununa
- maddə axınının qızdırılmasına
- qızdırıcıdan əvvəl və sonra temperatur fərqi ölçülməsinə
- axında yerləşdirilmiş qızdırılmış cismin temperaturunun ölçülməsinə
- √ qabdakı maye səviyyəsinin hündürlüyünün, qabdan xaric olan mayenin sərfindən asılılığına

236. Kalorimetrik sərfölçənlərin təsir prinsipi :

- elektromaqnit induksiya qanunu
- maddə axınının qızdırılması
- √ qızdırıcıdan əvvəl və sonra temperatur fərqi ölçülməsi
- axında yerləşdirilmiş qızdırılmış cismin temperaturunun ölçülməsi
- qabaqkı maye səviyyəsinin hündürlüyünün, qabdan xaric olan mayenin sərfindən asılılığı

237. Cisimlərin qızma dərəcəsinə xarakterizə edən kəmiyyətə nə deyilir?

- √ temperatur
- təzyiqli
- çəki
- miqdar
- sərf

238. Temperatur necə kəmiyyətdir?

- ekstensiv
- irrasional
- √ intensiv (aktiv)
- rasional
- parametrik

239. Temperaturu hansı üsulla ölçmək olar?

- əvəzləmə üsulu ilə
- birbaşa üsulla

- √ dolay üsulla
- sıfır üsulu ilə
- cəm üsulu ilə

240. Temperaturu ölçən vasitə nə adlanır?

- aerometr
- barometr
- fazometr
- √ termometr
- manometr

241. İlk şkalalar neçənci əsrdə meydana gəliblər?

- XV əsrdə
- XIX əsrdə
- XVI əsrdə
- XVII əsrdə
- √ XVIII əsrdə

242. Şkalaların qurulması üçün nə seçilmişdir?

- rixter nöqtələri
- interval
- hüdudlar
- reter nöqtələri
- √ reper nöqtələri

243. Farangeyt şkalası neçənci ildə yaradılmışdır?

- √ 1715-ci ildə
- 1776-cı ildə
- 1784-cü ildə
- 1742-ci ildə
- 1793-cü ildə

244. Tenzorezistorlu ölçü təzyiq çeviricilərin ölçü diapazonu:

- 0-10 üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qeder
- 120Mpa
- 1-10-dan -10-0kPa qədər
- √ 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər
- 0,5Mpa-30Mpa

245. Pyezoelektrik təzyiq ölçü çeviricilərin ölçü diapazonu:

- 0-10 üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qeder
- 1-10-dan -10-0kPa qədər
- √ 2,5-100Mpa qədər
- 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər
- -10÷0÷10 mHn

246. Çıxış siqnalının DT-çevirici elementin qarşılıqlı induktivliyinin hədləri:

- 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər
- √ 0-10 üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qeder
- -10÷0÷10 mHn
- 1-10-dan -10-0kPa qədər
- 2,5-100Mpa qədər

247. Cisimlərin qızma dərəcəsini xarakterizə edən kəmiyyət:

- çəki
- təzyiq
- ✓ temperatur
- miqdar
- sərf

248. Temperatur kəmiyyəti hansına aiddir?

- rasionall
- parametrik
- irrasional
- ✓ intensiv (aktiv)
- ekstensiv

249. Temperaturu ölçən üsul:

- cəm
- əvəzləmə
- ✓ dolayı
- sıfır
- birbaşa

250. Temperaturu ölçən vasitə :

- barometr
- ✓ termometr
- fəzometr
- manometr
- aerometr

251. İlk şkalalar neçənci əsrdə yaradılıblar?

- XIX
- XV
- XVII
- XVI
- ✓ XVIII

252. Şkalaların qurulmasında nə seçilir?

- ✓ reper nöqtələri
- hüdudlar
- interval
- rixter nöqtələri
- reter nöqtələri

253. Farangeyt şkalası yaradılma ili:

- 1742-ci
- 1784-cü
- ✓ 1715-ci
- 1776-cı
- 1793-cü

254. İnduktiv tip təzyiq ölçü çeviricisində nədən istifadə edilir?

- ✓ Həssas elementin yerdəyişməsini ölçü informasiyasının siqnalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsindən istifadə edilir

- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün üstünə tenzorezistorlar yapışdırılmış və ya tozlandırılmış deformasiyalı membranlardan istifadə olunur
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün hərəkət edən elektrodun metal membrana təsirindən istifadə edilir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiğin deformasiyalı həssas nelement vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi və bu qüvvənin pyezo elektrik çevirici elementlə informasiya signalına çevrilməsidir.
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sarğıdan istifadə edilir

255. Diferensial-transformatorlu (DT) təzyiç ölçü çeviricisində nədən istifadə edilir?

- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsindən istifadə edilir
- ✓ Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sarğıdan istifadə edilir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün üstünə tenzorezistorlar yapışdırılmış və ya tozlandırılmış deformasiyalı membranlardan istifadə olunur
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün hərəkət edən elektrodun metal membrana təsirindən istifadə edilir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiğin deformasiyalı həssas nelement vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi və bu qüvvənin pyezo elektrik çevirici elementlə informasiya signalına çevrilməsidir

256. Tutum manometrinin iş prinsipi nədən ibarətdir?

- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsindən istifadə edilir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün hərəkət edən elektrodun metal membrana təsirindən istifadə edilir
- ✓ Müstəvi kondensatorun tutumunun onun örtükləri arasındakı məsafədən asılı olaraq dəyişməsinə əsaslanmışdır
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiğin deformasiyalı həssas nelement vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi və bu qüvvənin pyezo elektrik çevirici elementlə informasiya signalına çevrilməsidir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sarğıdan istifadə edilir

257. Tenzorezistorlu ölçü təzyiç çeviricilərində nədən istifadə edilir?

- ✓ Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün üstünə tenzorezistorlar yapışdırılmış və ya tozlandırılmış deformasiyalı membranlardan istifadə olunur
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsindən istifadə edilir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün hərəkət edən elektrodun metal membrana təsirindən istifadə edilir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sarğıdan istifadə edilir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiğin deformasiyalı həssas nelement vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi və bu qüvvənin pyezo elektrik çevirici elementlə informasiya signalına çevrilməsidir

258. Elektrik kontaktlı manometrlərdən harada istifadə edilir?

- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsindən istifadə edilir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sarğıdan istifadə edilir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiğin deformasiyalı həssas nelement vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi və bu qüvvənin pyezo elektrik çevirici elementlə informasiya signalına çevrilməsidir
- ✓ Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün üstünə tenzorezistorlar yapışdırılmış və ya tozlandırılmış deformasiyalı membranlardan istifadə olunur
- Texnoloji proseslərin avtomatlaşdırılmasında, signallama sxemlərində istifadə edilir

259. Yaylı cihazlar həssas elementlərinə görə aşağıdakı qruplara ayrılırlar:

- Üzgəcli
- Pyezoelektrik
- Diferensial-transformatorlu
- Tenzorezistorlu
- ✓ Membranlı

260. Yaylı cihazlar həssas elementlərinə görə aşağıdakı qruplara ayrılırlar:

- Üzgəcli
- Diferensial-transformatorlu
- Pyezoelektrik
- ✓ Silfonlu
- Tenzorezistorlu

261. Birsarğılı boruvari yaylı cihazlar nə üçündür?

- ölçülən təzyiq və seyrəkliyi membranlı həssas elementin sərt mərkəzinin yerdəyiçməsinə çevirmək üçündür
- həssas elementi membran, membran qutu və membran qutu bloku olan yaylı cihazlardan
- ✓ aqressiv olmayan maye və qaz mühitinin izafi təzyiqini və seyrəkliyini ölçmək üçündür
- ona təsir edən təzyiqdən, membranın diametrindən, qalınlığından, formasından və membranın hazırlandığı materialın elastiklik modulundan asılıdır
- yayın sərbəst ucunun yerdəyiçməsi və onun yaratdığı qüvvə ölçülən təzyiqi və seyrəkliyi göstərməyə və yazmağa imkan verir

262. Çoxsarğılı boruvari yaylı cihazlarda ölçü aparılır:

- ölçülən təzyiq və seyrəkliyi membranlı həssas elementin sərt mərkəzinin yerdəyiçməsinə çevirmək üçün
- aqressiv olmayan maye və qaz mühitinin izafi təzyiqini və seyrəkliyini ölçmək
- ona təsir edən təzyiqdən, membranın diametrindən, qalınlığından, formasından və membranın hazırlandığı materialın elastiklik modulundan asılıdır
- ✓ yayın sərbəst ucunun yerdəyiçməsi və onun yaratdığı qüvvə ölçülən təzyiqi və seyrəkliyi göstərməyə və yazmağa imkan verir
- həssas elementi membran, membran qutu və membran qutu bloku olan yaylı cihazlarla

263. Membran həssas elementli ölçü cihazlarının təsir prinsipi :

- ✓ ölçülən təzyiq və seyrəkliyi membranlı həssas elementin sərt mərkəzinin yerdəyiçməsinə çevirmək
- həssas elementin elastik deformasiyasının və ya onun yaratdığı qüvvənin istifadə edilməsi
- həssas elementin elastik deformasiyasının və ya onun yaratdığı qüvvənin dəyişməsi
- yayın daxilinə verilən ölçülən təzyiqi yayın sərbəst ucunun mütənasib yerdəyiçməsinə çevirmək
- müxtəlif növ elastik elementlərin deformasiyalarının ölçülməsi

264. İnduktiv tip təzyiq ölçü çeviricisində istifadə olunur:

- ✓ Həssas elementin yerdəyiçməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsi
- Həssas elementin yerdəyiçməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün üstünə tenzorezistorlar yapışdırılmış və ya tozlandırılmış deformasiyalı membranlardan
- Həssas elementin yerdəyiçməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün hərəkət edən elektrodun metal membrana təsirindən
- Həssas elementin yerdəyiçməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiqin deformasiyalı həssas element vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi və bu qüvvənin pyezo elektrik çevirici elementlə informasiya signalına çevrilməsidir
- Həssas elementin yerdəyiçməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sarğıdan

265. Diferensial-transformatorlu təzyiq ölçü çeviricisində istifadə olunur:

- Həssas elementin yerdəyiçməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiqin deformasiyalı həssas element vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi
- Həssas elementin yerdəyiçməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün hərəkət edən elektrodun metal membrana təsirindən
- Həssas elementin yerdəyiçməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsindən
- ✓ Həssas elementin yerdəyiçməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sarğıdan
- Həssas elementin yerdəyiçməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün üstünə tenzorezistorlar yapışdırılmış və ya tozlandırılmış deformasiyalı membranlardan

266. Tutum manometrinin iş prinsipi :

- Həssas elementin yerdəyiçməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün hərəkət edən elektrodun metal membrana təsirindən istifadə edilir

- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiqin deformasiyalı həssas nelement vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi və bu qüvvənin pyezo elektrik çevirici elementlə informasiya signalına çevrilməsidir
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsindən istifadə edilir
- ✓ Müstəvi kondensatorun tutumunun onun örtükləri arasındakı məsafədən asılı olaraq dəyişməsinə əsaslanmışdır
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sargıdan istifadə edilir

267. Tenzorezistorlu ölçü təzyiq çeviricilərində istifadə olunur:

- ✓ Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün üstünə tenzorezistorlar yapışdırılmış və ya tozlandırılmış deformasiyalı membranlardan
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün ölçülən təzyiqin deformasiyalı həssas element vasitəsi ilə qüvvəyə çevrilməsi
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün dielektrik karkasdan və onun üzərinə dolanmış iki sargıdan
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün çevirici elementin elektrik müqavimətinin dəyişməsindən
- Həssas elementin yerdəyişməsinə ölçü informasiyasının signalına çevirmək üçün hərəkət edən elektrodun metal membrana təsirindən

268. Həssas elementin yaratdığı qüvvənin informasiya signalına çevrilməsi nə ilə yerinə yetirilir?

- Tutum təzyiq çeviricilərlə
- tenzorezistorun çevirici elementlərlə
- İnduktiv tip çevirici elementlərlə
- Diferensial-transformator (DT) tip təzyiq ölçü çeviricisi ilə
- ✓ pyzoelektrik çevirici elementlərlə

269. İnduktiv təzyiq ölçü çeviriciləri neçə MPa qədər təzyiqlərin ölçülməsində istifadə edilir?

- 0-10üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qədər
- ✓ 0,5Mpa-30MPa
- 120Mpa
- 1-10-dan -10-0kPa qədər
- 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər

270. Tutum təzyiq ölçü çeviricisində çeviriciləri neçə Mpa qədər təzyiqlərin ölçülməsində istifadə edilir?

- 1-10-dan -10-0kPa qədər
- 0-10üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qədər
- 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər
- ✓ 120MPa
- 0,5Mpa-30Mpa

271. Tenzorezistorlu ölçü təzyiq çeviriciləri neçə Mpa qədər izafi təzyiqlərin ölçülməsində istifadə edilir?

- 120MPa
- 0,5Mpa-30Mpa
- 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər
- ✓ 0-10üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qədər
- 1-10-dan -10-0kPa qədər

272. Tenzorezistorlu ölçü təzyiq çeviriciləri neçə kPa qədər seyrəkliyin ölçülməsində istifadə edilir?

- 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər
- 0-10üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qədər
- ✓ 1-10-dan -10-0kPa qədər
- 120Mpa
- 0,5Mpa-30Mpa

273. Tenzorezistorlu ölçü təzyiq çeviriciləri nə qədər təzyiqlərin ölçülməsində istifadə edilir?

- 0-10üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qədər
- 120Mpa
- 0,5Mpa-30Mpa
- 1-10-dan -10-0kPa qədər
- √ 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər

274. Pyezoelektrik təzyiç ölçü çeviriciləri nə qədər təzyiqlərin ölçülməsində istifadə edilir?

- 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər
- 0-10üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qədər
- -10÷0÷10 mHn
- √ 2,5-100Mpa qədər
- 1-10-dan -10-0kPa qədər

275. Çıxış siqnalının göstərilən qiymətlərinə DT-çevirici elementin qarşılıqlı induktivliyinin hansı hədlərində dəyişməsi uyğun gəlir.

- -10÷0÷10 mHn
- 2,5-100Mpa qədər
- 0-10üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qədər
- 1-10-dan -10-0kPa qədər
- √ 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər

276. Fərdi Dərəcələnmən kalorimetrik sərfölçənlərin dəqiqlik sinifləri :

- 2-3
- 1-3
- √ 0,5-1
- 0,5-2
- 1-2

277. Maye qəbulu üçün qabların hazırlanma forması:

- kvadrat və ya trapesional
- kubşəkilli
- silindrik və ya düzbucaqlı
- √ oval və ya dairəvi
- düzbucaqlı və ya rombşəkilli

278. Ölçülən temperaturdan asılı olaraq qaz termometrlərinin xətası neçə həddində olur?

- ...
 $3 \cdot 10^{-3} - 3 \cdot 10^{-2}$
- √ .....
 $3 \cdot 10^{-3} - 2 \cdot 10^{-2}$
- ..
 $2 \cdot 10^{-3} - 3 \cdot 10^{-2}$
- .....
 $3 \cdot 10^{-3} - 1 \cdot 10^{-2}$
- .
 $2 \cdot 10^{-3} - 2 \cdot 10^{-2}$

279. Beynəlxalq temperatur şkalasını qurmaq üçün təkrar oluna bilən neçə reper nöqtəsi seçildi?

- beş reper nöqtəsi

- iki refer nöqtəsi
- ✓ altı refer nöqtəsi
- dörd refer nöqtəsi
- üç refer nöqtəsi

280. Hal-hazırda ölçü və çəki üzrə XIII konfransda qəbul olunmuş hansı təkmilləşdirilmiş şkala işlədilir?

- PTBŞ-68
- ✓ BPTŞ-68
- BTPŞ-68
- BPTŞ-62
- PBTŞ-68

281. BPTŞ-68 neçə əsas refer nöqtələrinə əsaslanır?

- 15
- 2
- 6
- ✓ 11
- 17

282. Temperaturun 903,89-dan 1337,58 K qədər intervalında hansı termoelektrik termometrindən istifadə olunur?

- etalon argentium-platinorodium
- etalon mis-platinorodium
- etalon qızıl-platinorodium
- etalon gümüş-platinorodium
- ✓ etalon platin-platinorodium

283. Neçənci ildə Beynəlxalq ölçü və çəki komitəsinin termometriya üzrə məsləhət komitəsi, suyun üçlü nöqtəsindən istifadə etməklə termodinamik şkalanın təyin edilməsinə keçmək haqqında tövsiyəni qəbul etdi?

- 1955-cü ildə bir refer nöqtəsindən istifadə etməklə
- 1956-cü ildə bir refer nöqtəsindən istifadə etməklə
- 1952-cü ildə bir refer nöqtəsindən istifadə etməklə
- ✓ 1954-cü ildə bir refer nöqtəsindən istifadə etməklə
- 1953-cü ildə bir refer nöqtəsindən istifadə etməklə

284. 1848-ci ildə Kelvinin təklif etdiyi şkala :

- aerometrik
- manometrik
- ✓ termodinamik
- barometrik
- termometrik

285. Termodinamik temperatur vahidinin tərifini neçənci ildə təsdiq olunub?

- 1973-cü
- 1969-cü
- ✓ 1967-ci
- 1971-ci
- 1965-ci

286. Qaz termometrlərin tipləri:

- sabit həcmli, dəyişən təzyiqli və sabit temperaturlu
- dəyişən həcmli, sabit təzyiqli və sabit temperaturlu
- sabit həcmli, sabit təzyiqli və sabit temperaturlu
- ✓ sabit həcmli, sabit təzyiqli və dəyişən temperaturlu

- dəyişən həcmli, dəyişən təzyiqli və dəyişən temperaturlu

287. Qaz termometrlərin istifadə intervalı:

- ✓ -2-1300 K
- -2-1100 K
- -2-1000 K
- -2-1400 K
- -2-1200 K

288. Qaz termometrlərinin xətası

- .
- ✓ $2 \cdot 10^{-3} - 2 \cdot 10^{-2}$
- ...
- ✓ $3 \cdot 10^{-3} - 3 \cdot 10^{-2}$
- ..
- ✓ $2 \cdot 10^{-3} - 3 \cdot 10^{-2}$
- .....
- ✓ $3 \cdot 10^{-3} - 1 \cdot 10^{-2}$
- ✓ .....
- ✓ $3 \cdot 10^{-3} - 2 \cdot 10^{-2}$

289. Beynəlxalq temperatur şkalasını qurmaq üçün təkrar oluna bilən reper nöqtəsi :

- ✓ altı reper nöqtəsi
- üç reper nöqtəsi
- dörd reper nöqtəsi
- beş reper nöqtəsi
- iki reper nöqtəsi

290. Hal-hazırda XIII konfransda qəbul olunmuş təkmilləşdirilmiş şkala:

- BTPŞ-68
- BPTŞ-62
- PTBŞ-68
- PBTŞ-68
- ✓ BPTŞ-68

291. BPTŞ-68 əsas reper nöqtələrin sayı:

- ✓ 11
- 17
- 2
- 15
- 6

292. Temperaturun 903,89-dan 1337,58 K qədər intervalında istifadə olunan termoelektrik termometr:

- ✓ etalon platin-platinorodum
- etalon mis-platinorodum
- etalon gümüş-platinorodum
- etalon argentium-platinorodum
- etalon qızıl-platinorodum

293. Beynəlxalq ölçü və çəki komitəsinin termometriya üzrə məsləhət komitəsi, termodinamik şkalanın təyin edilməsinə keçmək haqqında tövsiyə qəbul etdiyi il:
- 1955-cü ildə
  - √ 1954-cü ildə
  - 1956-cü ildə
  - 1952-cü ildə
  - 1953-cü ildə
294. Qaz manometrik termometrlər hansı diapazonda işləyir?
- -240+300
  - -50+350
  - -260+1100
  - -200+2200
  - √ -150+600
295. Mayeli manometrik termometrlər hansı diapazonda işləyir?
- -200+2200
  - -240+300
  - -260+1100
  - √ -150+600
  - -50+350
296. Kondensasiyalı manometrik termometrlər hansı diapazonda işləyir?
- -260+1100
  - √ -50+350
  - -200+2200
  - -70+370
  - -240+300
297. Termoelektrik çeviricilər hansı diapazonda işləyir?
- √ -200+2200
  - -240+300
  - -300+1200
  - -260+1100
  - -70+370
298. Metal müqavimət termoçeviriciləri hansı diapazonda işləyir?
- -50+350
  - -200+800
  - -240+3000
  - √ -260+1100
  - -150+600
299. Yarımkeçirici müqavimət termoçeviriciləri hansı diapazonda işləyir?
- √ -240+300
  - -50+350
  - -150+200
  - -200+110
  - -70+420
300. Temperatur ölçən cihazları nəyə əsasən Genişlənmə termometrləri, Manometrik termometrləri, Elektrik müqavimət termometrləri, Termoelektrik pirometrləri, Şüalanma pirometrləri qrupuna bölürlər?

- bütün cavablar doğrudu
- xassəsinə görə
- keyfiyyətinə görə
- sahəsinə görə
- ✓ işləmə prinsipinə görə

301. Genişlənmə termometrlərinin iş prinsipi nəyə əsaslanır?

- qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə parlaqlığının
- düzgün cavab yoxdur
- ✓ mayenin həcmnin və bərk cismin xətti ölçülərinin qızdırılan zaman dəyişməsinə
- bərk cisimlərin istiliyin dəyişməsi nəticəsində öz xətti ölçülərini dəyişməsi xassəsinə
- qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə tam şüalanma enerjisinin dəyişməsinə

302. Optik pirometrlərin iş prinsipi nəyə əsaslanıb?

- ✓ qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə parlaqlığının dəyişməsinə
- qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə tam şüalanma enerjisinin dəyişməsinə
- mayenin həcmnin və bərk cismin xətti ölçülərinin qızdırılan zaman dəyişməsinə
- düzgün cavab yoxdur
- bərk cisimlərin istiliyin dəyişməsi nəticəsində öz xətti ölçülərini dəyişməsi xassəsinə

303. Rəngli pirometrlərin iş prinsipi nəyə əsaslanıb?

- ✓ qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə rənginin dəyişməsinə
- qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə tam şüalanma enerjisinin dəyişməsinə
- bərk cisimlərin istiliyin dəyişməsi nəticəsində öz xətti ölçülərini dəyişməsi xassəsinə
- mayenin həcmnin və bərk cismin xətti ölçülərinin soyuyan zaman dəyişməsinə
- mayenin həcmnin və bərk cismin xətti ölçülərinin qızdırılan zaman dəyişməsinə

304. Radiasiya pirometrlərinin iş prinsipi nəyə əsaslanıb?

- bərk cisimlərin istiliyin dəyişməsi nəticəsində öz xətti ölçülərini dəyişməsi xassəsinə
- qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə rənginin dəyişməsinə
- qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə rənginin dəyişməsinə
- ✓ qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə tam şüalanma enerjisinin dəyişməsinə
- bərk cisimlərin istiliyin dəyişməsi nəticəsində öz xətti ölçülərini dəyişməsi xassəsinə

305. Dilatometrik termometrlərin hansı üstünlüyü var?

- az həssaslıq, mürəkkəb quruluş
- ✓ sadə quruluşu, yüksək həssaslığı
- ucuz başa gəlməsi
- gösdəricinin tez tapılması
- ucuz başa gəlmə, az material sərfi

306. Termometrlə həssas element kimi nədən istifadə olunur?

- kiçik xətti genişlənmə əmsalına malik olan gümüşdən hazırlanmış borudan
- böyük xətti genişlənmə əmsalına malik olan plastik slindirdən
- kiçik xətti genişlənmə əmsalına malik olan mis və yaxud bürüncdən hazırlanmış borudan
- düzgün cavab yoxdur
- ✓ böyük xətti genişlənmə əmsalına malik olan mis və yaxud bürüncdən hazırlanmış borudan

307. Dilatometrik termometrlərdən əsasən hansı məqsədlər üçün istifadə edilir?

- beşpozisiyalı elektrik temperatur tənzimləyicisi və yaxud siqnallayıcısı kimi
- bütün cavablar doğrudur
- birpozisiyalı elektrik temperatur tənzimləyicisi və yaxud siqnallayıcısı kimi

- ✓ avtomatik tənzimləmə sistemlərində, ikipozisiyalı elektrik temperatur tənzimləyiçisi və yaxud siqnalayıcı kimi
- düzgün cavab yoxdur

308. Cisimlərin qızma dərəcəsinə xarakterizə edən kəmiyyətə nə deyilir?

- çəki
- miqdar
- təzyiq
- sərf
- ✓ temperatur

309. Temperaturu hansı üsulla ölçmək olar?

- cəm üsulu ilə
- ✓ dolaylı üsulla
- birbaşa üsulla
- əvəzləmə üsulu ilə
- sıfır üsulu ilə

310. Temperaturu ölçən vasitə nə adlanır?

- ✓ termometr
- manometr
- fazometr
- barometr
- aerometr

311. İlk şkalalar neçənci əsrdə meydana gəliblər?

- ✓ XVIII əsrdə
- XIX əsrdə
- XVII əsrdə
- XVI əsrdə
- XV əsrdə

312. Şkalaların qurulması üçün nə seçilmişdir?

- referent nöqtələri
- ✓ referent nöqtələri
- hüdudlar
- interval
- rixter nöqtələri

313. Farangeyt şkalası neçənci ildə yaradılmışdır?

- 1793-cü ildə
- 1742-ci ildə
- ✓ 1715-ci ildə
- 1784-cü ildə
- 1776-cı ildə

314. Tenzorezistorlu ölçü təzyiq çeviricilərin ölçü diapazonu:

- 1-10-dan -10-0kPa qədər
- 120Mpa
- 0,5Mpa-30Mpa
- ✓ 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər
- 0-10üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qədər

315. Pyezoelektrik təzyiq ölçü çeviricilərin ölçü diapazonu:

- 1-10-dan -10-0kPa qədər
- -10÷0÷10 mHn
- 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər
- 0-10üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qədər
- √ 2,5-100Mpa qədər

316. Çıxış siqnalının DT-çevirici elementin qarşılıqlı induktivliyinin hədləri:

- 1-10-dan -10-0kPa qədər
- 0-10üstü mənfi 3-dən 0-60MPa qədər
- √ -10÷0÷10 mHn
- 2,5-100Mpa qədər
- 0-2,5kPa-dan 0-2,5Mpa qədər

317. Cisimlərin qızma dərəcəsini xarakterizə edən kəmiyyət:

- çəki
- sərf
- miqdar
- təzyiq
- √ temperatur

318. Temperatur kəmiyyəti hansına aiddir?

- parametrik
- √ intensiv (aktiv)
- irrasional
- rasional
- ekstensiv

319. Temperaturu ölçən üsul:

- √ dolayı
- birbaşa
- cəm
- əvəzləmə
- sıfır

320. Temperaturu ölçən vasitə :

- √ termometr
- fazometr
- barometr
- aerometr
- manometr

321. İlk şkalalar neçənci əsrdə yaradılıblar?

- √ XVIII
- XVII
- XVI
- XIX
- XV

322. Şkalaların qurulmasında nə seçilir?

- √ reper nöqtələri
- interval
- hədudlar

- rixter nöqtələri
- reter nöqtələri

323. Farangeyt şkalası yaradılma ili:

- 1793-cü
- 1776-cı
- 1784-cü
- 1742-ci
- ✓ 1715-ci

324. Reomyur şkalası neçənci ildə yaradılmışdır?

- ✓ 1776-cı ildə
- 1715-ci ildə
- 1784-cü ildə
- 1793-cü ildə
- 1742-ci ildə

325. Selsi şkalası neçənci ildə yaradılmışdır?

- ✓ 1742-ci ildə
- 1784-cü ildə
- 1793-cü ildə
- 1715-ci ildə
- 1776-cı ildə

326. Selsi şkalasında buzun ərimə nöqtəsi neçə Farangeyt şkalasının dərəcəsinə uyğundur?

- 0 -+25, 0°F
- 0 -+35, 0°F
- 0 -+28, 0°F
- 0 -+38, 0°F
- ✓ 0 -+32, 0°F

327. Selsi şkalasında suyun qaynama nöqtəsinə Farangeyt şkalasının dərəcəsinə uyğundur?

- ✓ 100°C - 212, 80°F
- 100°C - 209, 80°F
- 100°C - 206, 80°F
- 100°C - 203, 80°F
- 100°C - 215, 80°F

328. Termodinamik şkala neçənci ildə və kim tərəfindən yaradıldı?

- 1828-ci ildə Karno tərəfindən
- 1715-ci ildə Farangeyt tərəfindən
- ✓ 1848-ci ildə Kelvin tərəfindən
- 1742-ci ildə Selsin tərəfindən
- 1776-cı ildə Reomyur tərəfindən

329. 1848-ci ildə Kelvinin təklif etdiyi şkala nə adlandırıldı?

- barometrik şkala
- termometrik şkala
- aerometrik şkala
- manometrik şkala
- ✓ termodinamik şkala

330. Termodinamik temperatur vahidinin Kelvin - suyun üçlü nöqtəsinin termodinamik temperaturunun $1/273,16$ hissəsidir tərifi neçənci ildə XIII Baş konfrans dəqiqləşdirdi?

- 1969-cu ildə
- 1971-ci ildə
- ✓ 1967-ci ildə
- 1965-ci ildə
- 1973-cü ildə

331. Qaz termometrləri hansı üç tip olurlar?.

- dəyişən həcmli, sabit təzyiqli və sabit temperaturlu
- sabit həcmli, dəyişən təzyiqli və sabit temperaturlu
- sabit həcmli, sabit təzyiqli və sabit temperaturlu
- ✓ sabit həcmli, sabit təzyiqli və dəyişən temperaturlu
- dəyişən həcmli, dəyişən təzyiqli və dəyişən temperaturlu

332. Qaz termometrləri hansı intervalda istifadə olunurlar?

- ✓ -2-1300 K
- -2-1200 K
- -2-1100 K
- -2-1400 K
- -2-1000 K

333. Ölçü cihazını necə qoşduqda TEÇ bir işçi lehimə və iki sərbəst lehimə malik olur?

- ✓ sərbəst ucun lehimləri arasına
- qapalı ucun lehimləri arasına
- lehimlərdən sonra
- düzgün cavab yoxdur
- sərbəst uclara

334. Ölçü cihazının göstərişi nə zaman generasiya edən termoEHQ-nə bərabər olur ?

• .
serbest uclarin temperaturu t_0^1 sifira beraberdirse

- sərbəst ucların temperaturu bir-birinə bərabədirsə
- sərbəst ucların temperaturlarından biri sifira bərabədirsə

✓ ..
serbest uclarin temperaturu t_0^1 sifirdan ferqlenirse

- sərbəst ucların temperaturu sifira bərabədirsə

335. Dərəcələnmə cədvəli və ya termoEHQ-nin temperaturdan asılılığı qrafiki TEÇ-nin sərbəst uclarının t_0 temperaturunun hansı qiymətə bərabər olduğu şəraitə uyğundur ?

- birə
- üçə
- dördə
- ✓ sifira
- ikiyə

336. Millivoltmetr, qalvanometr və özü yazan millivoltmetrlərin həssaslıqlarının daha çox olmasını təmin etmək üçün nə edirlər?

- onların çərçivəsini fosforlu lentlərə bərkidirlər
- onların çərçivəsini lentlərə bərkidirlər
- ✓ onların çərçivəsini fosforlu tuncdan hazırlanmış dartılmış şaquli lentlərə bərkidirlər
- onların çərçivəsini şaquli lentlərə bərkidirlər

- onların çərçivəsini fosforlu tuncdan hazırlanmış qırılmış şaquli lentlərə bərkidirlər

337. Sıfır-indikatorunun vəzifəsi nəyi müəyyən etməkdir?

- dövrədə gərginliyin olmasını
- dövrədə müqavimətin olmasını
- dövrədə induksiyanın olmasını
- dövrədə qısa qapanmanın olmasını
- ✓ dövrədə cərəyanın olmasını

338. Yük müqaviməti neçə Om düzləndirilir və stabilləşdirilir?

- 600Om
- 800Om
- 900Om
- ✓ 1000 Om
- 700Om

339. Yük cərəyanı neçə mA düzləndirilir və stabilləşdirilir?

- 3 mA
- 7 mA
- 9 mA
- 11 mA
- ✓ 5 mA

340. Çıxış neçəV sabit cərəyan gərginliyinə düzləndirilir və stabilləşdirilir?

- ✓ 5 V
- 9 V
- 11 V
- 13 V
- 7 V

341. TermoEHQ-nin normalaşdırıcı çeviriciləri nə üçün istifadə olunurlar?

- TEÇ-nin siqnalını dəyişən cərəyan 0-5 mA unifikasiya olunmuş siqnalına çevirmək üçün
- TEÇ-nin siqnalını sabit cərəyan 1-5 mA unifikasiya olunmuş siqnalına çevirmək üçün
- TEÇ-nin siqnalını dəyişən cərəyan 1-5 mA unifikasiya olunmuş siqnalına çevirmək üçün
- TEÇ-nin siqnalını sabit cərəyan 3-7 mA unifikasiya olunmuş siqnalına çevirmək üçün
- ✓ TEÇ-nin siqnalını sabit cərəyan 0-5 mA unifikasiya olunmuş siqnalına çevirmək üçün

342. Müqavimət termoçeviriciləri vasitəsilə temperaturun ölçülməsi hansı xassəyə əsaslanır?

- metal və yarımkeçiricilərin temperaturun dəyişməsi ilə öz gərginliklərini dəyişməsi xassəsinə
- ✓ metal və yarımkeçiricilərin temperaturun dəyişməsi ilə öz elektrik müqavimətlərini dəyişməsi xassəsinə
- metal və yarımkeçiricilərin temperaturun dəyişməsi ilə öz tutumlarını dəyişməsi xassəsinə
- metal və yarımkeçiricilərin temperaturun dəyişməsi ilə öz induktivliklərini dəyişməsi xassəsinə
- metal və yarımkeçiricilərin temperaturun dəyişməsi ilə öz amplitudlarını dəyişməsi xassəsinə

343. Normalaşdırıcı çeviricinin iş prinsipinin əsasını nə təşkil edir

- işçi mayedən istifadə etməklə termoEHQ-nin kompensasiya metodu ilə ölçülməsi
- işçi cərəyanın şiddəti dəyişən olan induktivliyin sxemini istifadə etməklə termoEHQ-nin kompensasiya metodu ilə ölçülməsi.
- ✓ işçi cərəyanın şiddəti dəyişən olan potensiometrin sxemini istifadə etməklə termoEHQ-nin kompensasiya metodu ilə ölçülməsi.
- işçi cərəyanın şiddəti dəyişən olan kondensatorun sxemini istifadə etməklə termoEHQ-nin kompensasiya metodu ilə ölçülməsi.
- işçi cərəyanın şiddəti dəyişən olan müqavimətdən istifadə etməklə termoEHQ-nin kompensasiya metodu ilə ölçülməsi.

344. Müqavimət termoçeviriciləri üçün ən yaxşı material hansıdır?

- mis
- gümüş
- qalay
- ✓ platin
- qızıl

345. TEÇ-lər ilə birlikdə işləyən normalaşdırıcı çeviricilərin dəqiqlik sinfi nə qədər olur?

- 0,6-1,0
- ✓ 0,6-1,5
- 0,6-1,75
- 0,6-2,0
- 0,6-1,25

346. Yük cərəyanı düzləndirilən və stabilləşdirilən milliampərin qiyməti:

- 3 mA
- 7 mA
- 9 mA
- 11 mA
- ✓ 5 mA

347. TermoEHQ-nin normalaşdırıcı çeviriciləri istifadə olunurlar:

- TEÇ-nin siqnalını dəyişən cərəyan 0-5 mA unifikasiya olunmuş siqnalına çevirmək
- TEÇ-nin siqnalını sabit cərəyan 1-5 mA unifikasiya olunmuş siqnalına çevirmək
- TEÇ-nin siqnalını dəyişən cərəyan 1-5 mA unifikasiya olunmuş siqnalına çevirmək
- TEÇ-nin siqnalını sabit cərəyan 3-7 mA unifikasiya olunmuş siqnalına çevirmək
- ✓ TEÇ-nin siqnalını sabit cərəyan 0-5 mA unifikasiya olunmuş siqnalına çevirmək

348. Müqavimət termoçeviriciləri vasitəsilə temperaturun ölçülməsi aşağıdakı xassəyə əsaslanır:

- metal və yarımkeçiricilərin temperaturun dəyişməsi ilə öz gərginliklərini dəyişməsi
- metal və yarımkeçiricilərin temperaturun dəyişməsi ilə öz amplitudlarını dəyişməsi
- metal və yarımkeçiricilərin temperaturun dəyişməsi ilə öz tutumlarını dəyişməsi
- metal və yarımkeçiricilərin temperaturun dəyişməsi ilə öz induktivliklərini dəyişməsi
- ✓ metal və yarımkeçiricilərin temperaturun dəyişməsi ilə öz elektrik müqavimətlərini dəyişməsi

349. Normalaşdırıcı çeviricinin iş prinsipinin əsası:

- işçi mayedən istifadə etməklə termoEHQ-nin kompensasiya metodu ilə ölçülməsi
- işçi cərəyanın şiddəti dəyişən olan induktivliyin sxemini istifadə etməklə termoEHQ-nin kompensasiya metodu ilə ölçülməsi
- ✓ işçi cərəyanın şiddəti dəyişən olan potensimetrin sxemini istifadə etməklə termoEHQ-nin kompensasiya metodu ilə ölçülməsi.
- işçi cərəyanın şiddəti dəyişən olan kondensatorun sxemini istifadə etməklə termoEHQ-nin kompensasiya metodu ilə ölçülməsi.
- işçi cərəyanın şiddəti dəyişən olan müqavimətdən istifadə etməklə termoEHQ-nin kompensasiya metodu ilə ölçülməsi

350. Müqavimət termoçeviriciləri üçün ən yaxşı material :

- ✓ platin
- qalay
- gümüş
- qızıl
- mis

351. Platin müqavimət termoçeviriciləri aşağıdakı temperaturları ölçmək üçün istifadə olunurlar:

- -180°C-dən +400°C
- -200°C-dən +600°C
- -220°C-dən +800°C
- -240°C-dən +1000°C

√ -260°C-dən +1100°C

352. TEÇ-lər ilə birlikdə işləyən normalaşdırıcı çeviricilərin dəqiqlik sinfi :

- 0,6-1,25
- 0,6-1,0
- 0,6-1,75
- 0,6-2,0
- √ 0,6-1,5

353. Standartlaşdırılmış müqavimət termocəviricilərini hazırlamaq üçün hal-hazırda hansı metal istifadə olunur?

- nikel və gümüş
- nikel və bürünc
- √ platin və mis
- manqanın və mis
- qızıl və bürünc

354. Etalon termometrlər vasitəsilə hansı diapazonda beynəlxalq temperatur şkalasının təkrarlanması yerinə yetirilir.

- √ -182,97°C-dən 630,5°C
- -182,97°C-dən 620,5°C
- -162,97°C-dən 630,5°C
- -182,97°C-dən 600,5°C
- -182,97°C-dən 610,5°C

355. Mis müqavimət termocəviriciləri hansı diapazonda temperaturu ölçmək üçün istifadə olunurlar?

- -400C-dən +1000C
- -600C-dən +1800C
- -550C-dən +1600C
- -450C-dən + 1200C
- √ -50°C- dən +200°C

356. Mis müqavimət termocəviriciləri hazırladıqda hansı dolaqdan istifadə olunur

- induksiyasız, karkaslı
- induksiya, karkassız
- √ induksiyasız, karkassız
- induktiv, karkaslı
- induksiya, karkaslı

357. Yarımkeçirici müqavimət termocəviriciləri qədər temperaturları ölçmək üçün istifadə olunurlar

- √ -100°C-dən 300°C
- -100°C-dən 500°C
- -50°C-dən 200°C
- -50°C-dən 250°C
- -100°C-dən 250°C

358. Mis naqilin diametri adətən neçə mm olur?

- √ 0,1 mm
- 1,5 mm
- 0,5 mm
- 1 mm
- 0,2mm

359. Bifilyar dolanma nə üçündür?

- aktiv müqaviməti aradan qaldırmaq üçündür
- lazımsız tutumu aradan qaldırmaq üçündür
- ölçülən mühitdən karkasın dolanmış hissəsinə istilik keçirməni yaxşılaşdırmaq üçün
- reaktiv müqaviməti aradan qaldırmaq üçündür
- ✓ induktiv müqaviməti aradan qaldırmaq üçündür

360. Yarımkəçiricilərin əsas üstünlüyü nədən ibarətdir?

- mənfi temperatur əmsalının kiçik olması
- ✓ mənfi temperatur əmsalının böyük olması
- düzgün cavab yoxdur
- müsbət temperatur əmsalının kiçik olması
- müsbət temperatur əmsalının böyük olması

361. Yarımkəçirici materialların nöqsan cəhəti nədədir?

- dərəcələnmə xarakteristikalarının qeyri xəttiliyinin kiçik olmasında
- düzgün cavab yoxdur
- ✓ dərəcələnmə xarakteristikalarının qeyri xəttiliyinin böyük olmasında
- mənfi temperatur əmsalının kiçik olması
- mənfi temperatur əmsalının böyük olması

362. Müvazinətli körpülərdə hansı ölçmə metodundan istifadə olunur?

- əvəzetmə ölçmə metodu
- ✓ sıfır ölçmə metodu
- müqayisə ölçmə metodu
- diferensial ölçmə metodu
- dolayı ölçmə metodu

363. Avtomatik körpülərdə Sİ nəyi ifadə edir?

- ✓ sıfır-indikator
- heç biri
- dəqiqlik sinifi
- sahə gücləndirici
- elektron gücləndirici

364. Müvazinətsiz körpülərin əsas üstünlükləri:

- burada dəyişən müqavimət paralel birləşmiş üç müqavimətdən ibarətdir
- onların qida gərginliyindən asılı olmasıdır ki, həmin gərginliyin minimal buraxıla bilən qiyməti sıfır indikatorun həssaslığı ilə təyin edilir
- ölçü diaqonalından axan cərəyanın tarazlaşdırılmasını tələb edirlər
- onların qida gərginliyindən asılı olmamalıdır ki, həmin gərginliyin minimal buraxıla bilən qiyməti sıfır indikatorun həssaslığı ilə təyin edilir
- ✓ ölçü diaqonalından axan cərəyanın tarazlaşdırılmasını tələb etmirlər.

365. Loqometrin milliampermetrdən fərqi nədən ibarətdir?

- ✓ Burada çərçivələrin dönməsinə əks təsir göstərən yay yoxdur
- Çərçivələrdən birinə təsir edən momentin tarazlaşdırılması, o biri çərçivənin momenti hesabına olmur
- Burada çərçivələrin əks təsir göstərən yay vardır
- çərçivələrdən birinə təsir edən momentin tarazlaşdırılması, o biri çərçivənin momenti hesabına olmur, çərçivələrdən birinə təsir edən momentin tarazlaşdırılması, o biri çərçivənin momenti hesabına olur
- Burada çərçivələrin dönməsinə əks təsir göstərən yay vardır

366. Avtomatik körpülərə quraşdırılır:

- ✓ pnevmatik gurğular

- reversiv mühərriki
- elektron gücləndici
- sıfır indiqator
- dəqiqlik sinifi

367. Buraxılan avtomatik körpülər biri-birindən nə ilə fərqlənir?

- ölçü dəqiqliyi
- ölçüləri
- təyinatı
- ✓ işləmə prinsipi
- konstruksiyası

368. Göstərişi uzaq məsafəyə ötürmək üçün çeviricilər quraşdırılır:

- pnevmatik
- cərəyan
- tezlik
- ✓ hamısı
- heç biri

369. Tam qabaritli özüyazan avtomatik körpünün diaqram lentinin eni :

- 100 mm
- ✓ 250 mm
- 50mm
- 200mm
- 160mm

370. Kiçik qabaritli özüyazan avtomatik körpünün diaqram lentinin eni :

- 50mm
- 250 mm
- 200mm
- ✓ 160mm
- 100 mm

371. Miniatur özüyazan avtomatik körpünün diaqram lentinin eni :

- 250 mm
- ✓ 50mm
- 100 mm
- 160mm
- 200mm

372. Müvazinətsiz körpülərin əsas üstünlükləri nədən ibarətdir?

- ölçü diaqonalından axan cərəyanın tarazlaşdırılmasını tələb edirlər.
- onların qida gərginliyindən asılı olmamalıdır ki, həmin gərginliyin minimal buraxıla bilən qiyməti sıfır indiqatorun həssaslığı ilə təyin edilir
- ✓ ölçü diaqonalından axan cərəyanın tarazlaşdırılmasını tələb etmirlər.
- burada dəyişən müqavimət paralel birləşmiş üç müqavimətdən ibarətdir
- onların qida gərginliyindən asılı olmasıdır ki, həmin gərginliyin minimal buraxıla bilən qiyməti sıfır indiqatorun həssaslığı ilə təyin edilir

373. Loqometrin milliampermetrdən fərqi :

- Çərçivələrdən birinə təsir edən momentin tarazlaşdırılması, o biri çərçivənin momenti hesabına olmur
- çərçivələrdən birinə təsir edən momentin tarazlaşdırılması, o biri çərçivənin momenti hesabına olmur, çərçivələrdən birinə təsir edən momentin tarazlaşdırılması, o biri çərçivənin momenti hesabına olur

- Burada çərçivələrin dönməsinə əks təsir göstərən yay vardır
- √ Burada çərçivələrin dönməsinə əks təsir göstərən yay yoxdur
- Burada çərçivələrin dönməsinə əks təsir göstərməyən yay vardır

374. Müvazinətsiz körpülər həssas ünsür kimi geniş tətbiq olunurlar:

- müxtəlif milliampmetrdə
- müxtəlif müvazinətsiz körpülərdə
- müxtəlif avtomatik potensiomترلərdə
- √ müxtəlif qaz təhlilediçilərində
- müxtəlif loqometrlərdə

375. Loqometrlərin ölçü xətasını aradan qaldırmaq üçün nə edirlər?

- mənbəyin gərginliyinin müəyyən həddə dəyişdirirlər
- çərçivələrin cərəyan keçən naqillərini maqnitləşdirirlər
- çərçivənin momenti hesabına olur
- √ çərçivələrin cərəyan keçən naqillərini momentsiz edirlər
- maqnit gərginliyi az olan sahəyə yerini dəyişdirirlər

376. Loqometrlərin üstün cəhəti nədir?

- çərçivənin momentinin olmaması
- çərçivələrin cərəyan keçən naqillərini momentsiz olması
- √ mənbəyin gərginliyinin müəyyən həddə dəyişməsi cihazın göstərişinə təsir etməməsi
- çərçivələrin cərəyan keçən naqillərini maqnitləşdirilməsi
- maqnit gərginliyi az olan sahəyə yerinin dəyişdirilməsi

377. Normalaşdırıcı cərəyan çeviricilərindən harada istifadə olunur?

- Müvazinətsiz körpünün vasitəsilə alınan məlumatı EHM və ya avtomatik tənzimləmə sisteminə daxil etmək üçün
- Milliampmetr vasitəsilə alınan məlumatı EHM və ya avtomatik tənzimləmə sisteminə daxil etmək üçün
- √ Müqavimət termoçeviricisi vasitəsilə alınan məlumatı EHM və ya avtomatik tənzimləmə sisteminə daxil etmək üçün
- Loqometrin vasitəsilə alınan məlumatı EHM və ya avtomatik tənzimləmə sisteminə daxil etmək üçün
- Müvazinətli körpünün vasitəsilə alınan məlumatı EHM və ya avtomatik tənzimləmə sisteminə daxil etmək üçün

378. Hansı fiziki cisimlər istilik şüaları buraxırlar?

- √ Temperaturu mütləq sıfırdan çox olan
- Temperaturu mütləq sıfırdan az olan
- Temperaturu vahiddən kiçik olan
- Temperaturu vahidə bərabər olan
- Temperaturu mütləq sıfıra bərabər olan

379. İstilik şüalanması maddənin nəyidir?

- √ daxili enerjisi hesabına buraxdığı elektromaqnit şüalanmasıdır
- daxili enerjisi hesabına buraxdığı maqnit şüalanmasıdır
- daxili enerjisi hesabına buraxdığı elektromaqnit şüalanmamasıdır
- daxili enerjisi hesabına buraxdığı rentgen şüalanmasıdır
- daxili enerjisi hesabına buraxdığı qamma şüalanmasıdır

380. Temperaturu ölçülən obyektədən kənardakı lehim necə adlanır ?

- √ xarici lehim
- sərbəst lehim
- qapalı lehim
- məhdud lehim
- kənar lehim

381. TES-nin sərbəst uclarının temperaturu dərəcələnmə prosesində necə saxlanılmalıdır ?

- vahidə bərabər
- ✓ sabit
- dəyişən
- mənfi dərəcədə
- müəyyən intervalda

382. Ölçmə diapazonu termosistemdə necə təyin edilir ?

- ✓ termosistemin aşqari ilə
- termosistemin kapilyari ilə
- termosistemin manometrik yayı ilə
- termosistemin termobalonu ilə
- Hec biri duzgun deyil.

383. Termometrin termosistemi nədən ibarətdir ?

- yalnız termobalondan ibarətdir
- kapilyardan və manometrik yaydan
- termobalondan və manometrik yaydan
- termobalondan və kapilyardan
- ✓ termobalondan , kapilyardan və manometrik yaydan

384. Termobalon ölçülən mühitin kimyəvi təsirinə davamlı olan hansı metaldan hazırlanmış silindrdən ibarət olur ?

- ✓ bürüncdən və ya xüsusi poladdan
- mis və ya bürüncdən
- poladdan
- mis və ya xüsusi poladdan
- bürüncdən

385. Qaz manometrik termometrləri neçə dərəcəyə qədər temperaturunu ölçmək üçün istifadə oluna bilərlər ?

- -100-dən+650°C -dek
- -150-dən+ 650°C-dek
- ✓ -150-dən+600°C-dek
- -100-dən+600°C-dek
- -150-dən+700°C-dek

386. Qaz manometrik termometrlərində temperaturunu ölçmək üçün termometrik maddə kimi nə istifadə olunur ?

- etil efiri, aseton
- toluol, xiorlu metan
- propan, helium
- ✓ helium, azot
- propan, etil efiri

387. Mayeli manometrik termometrlərində temperaturunu ölçmək üçün termometrik maddə kimi nə istifadə olunur ?

- helium, azot , propan, etil efiri otaq temperaturunda
- ✓ toluol, ksilol, propil spirti, silikon mayeləri
- propan, etil efiri, aseton, toluol, xiorlu metan
- helium, azot, ksilol, propil spirti
- ksilol, propil spirti, helium, azot

388. Mayeli manometrik termometrləri neçə dərəcəyə qədər temperaturunu ölçmək üçün istifadə olunur?

- Civə ilə doldurulduqda ölçü diapazonu -30-150°C, üzvü mayelərlə doldurulduqda isə 50-300°C hədlərində
- ✓ Civə ilə doldurulduqda ölçü diapazonu -30-600°C, üzvü mayelərlə doldurulduqda isə 150-300°C hədlərində

- Cıvə ilə doldurulduqda ölçü diapazonu -30-60°C, üzvü mayelərlə doldurulduqda isə 15-30°C hədlərində
- Cıvə ilə doldurulduqda ölçü diapazonu -30-60°C, üzvü mayelərlə doldurulduqda isə 150-300°C hədlərində
- Cıvə ilə doldurulduqda ölçü diapazonu -60-600°C, üzvü mayelərlə doldurulduqda isə 30-300°C hədlərində

- 389.** Kondensasiyalı manometrik termometrlər İstifadə olunan işçi maddədən asılı olaraq nece dərəcəyə qədər temperaturuları ölçmək üçün istifadə oluna bilər?
- ✓ ölçü diapazonu -50-dən 350°C qədər intervalında
  - ölçü diapazonu -60-dən 300°C qədər intervalında
  - ölçü diapazonu -50-dən 150°C qədər intervalında
  - ölçü diapazonu -100-dən 350°C qədər intervalında
  - ölçü diapazonu -50-dən 300°C qədər intervalında
- 390.** Kondensasiyalı manometrik termometrlərində temperaturuları ölçmək üçün termometrik maddə kimi nə istifadə olunur ?
- helium, azot , propan, etil efiri
  - ✓ propan, etil efiri, aseton, toluol, xiorlu metan
  - Hec biri duzgun deyil.
  - ksilol, propil spirti, helium, azot
  - otaq temperaturunda 10-15 MPa təzyiq altında cıvə və ya 0,5-5 MPa təzyiq altında toluol, ksilol, propil spirti, silikon mayeləri
- 391.** Çox alçaq temperaturuları ölçmək üçün xüsusi hazırlanmış kondensasiyalı termometrlər helium ilə doldurulduqda neçə K-dən başlayan temperaturuları ölçmək üçün istifadə oluna bilər?
- 0,5 K- dən başlayan temperaturuları ölçmək üçün
  - 0,7 K- dən başlayan temperaturuları ölçmək üçün
  - 0,1 K- dən başlayan temperaturuları ölçmək üçün
  - ✓ 0,8 K- dən başlayan temperaturuları ölçmək üçün
  - 0,3 K- dən başlayan temperaturuları ölçmək üçün
- 392.** Manometrik yayla göstərici arasında bimetal lövhə yerləşdirməklə nə edirlər?
- ✓ ətraf mühitin temperaturundan yaranan xətanı kompensasiya edirlər
  - mühitin temperaturundan yaranan xətanı aradırlar
  - ətraf mühitin temperaturundan yaranan xətanı “1”-ə endirməyə çalışırlar
  - ətraf mühitin temperaturundan yaranan xətanı yükseldirler
  - mühitin temperaturundan yaranan xətanı tapırlar
- 393.** Termoelektrik termometrlər nəyə əsaslanır ?
- fotoeffekt hadisəsinə
  - temperaturun dəyişməsinə
  - işığın qayıtması hadisəsinə
  - ✓ termoelektrik effektin istifadə olunmasına
  - düğün cavab yoxdur
- 394.** Termoelektrik çevirici nədir ?
- iki və ya bir neçə eyni növ naqilin öz aralarında birləşməsindən ibarət olan dövrədir
  - iki və ya bir neçə müxtəlif növ naqilin öz aralarında birləşməsindən ibarət olan dövrədir
  - naqillərin ardıcıl birləşməsindən ibarət olan dövrədir
  - üç naqilin paralel birləşməsindən ibarət olan dövrədir
  - ✓ bir naqildən ibarət olan dövrədir
- 395.** Termoelektrodların birləşmə yerləri nə adlanır ?
- heç biri
  - naqillərin birləşməsi
  - pərçim
  - birləşmə nöqtələri

- ✓ lehim
396. Zeebek tərəfindən lehimlərin temperaturlarının bərabər olmadığıda nə müəyyənəşdirib?
- qapalı dövrdə cərəyan axmayacağı
  - dövrənin qısa qapanacağı
  - qapalı dövrdə gərginliyin artacağı
  - lehimlərin temperaturlarının artacağı
  - ✓ qapalı dövrdə cərəyan axacağı
397. Zeebekə görə, əgər lehimlərin temperaturları $t \neq t_0$ -dırsa qapalı dövrdən axan cərəyan necə adlanır ?
- düzgün cavab yoxdur
  - ✓ termocərəyan
  - termoEHQ
  - termoelektron emissiyası
  - elektrik cərəyanı
398. Mayeli manometrik termometrləri hansı temperaturları ölçmək üçün istifadə olunur?
- Cıvə ilə doldurulduqda ölçü diapazonu $-30-150^{\circ}\text{C}$, üzvü mayelərlə doldurulduqda isə $50-300^{\circ}\text{C}$ hədlərində
  - ✓ Cıvə ilə doldurulduqda ölçü diapazonu $-30-600^{\circ}\text{C}$, üzvü mayelərlə doldurulduqda isə $150-300^{\circ}\text{C}$ hədlərində
  - Cıvə ilə doldurulduqda ölçü diapazonu $-60-600^{\circ}\text{C}$, üzvü mayelərlə doldurulduqda isə $30-300^{\circ}\text{C}$ hədlərində
  - Cıvə ilə doldurulduqda ölçü diapazonu $-30-60^{\circ}\text{C}$, üzvü mayelərlə doldurulduqda isə $150-300^{\circ}\text{C}$ hədlərində
  - Cıvə ilə doldurulduqda ölçü diapazonu $-30-60^{\circ}\text{C}$, üzvü mayelərlə doldurulduqda isə $15-30^{\circ}\text{C}$ hədlərində
399. Kondensasiyalı manometrik termometrlərində nə istifadə olunur ?
- ksilol, propil spirti, helium, azot
  - ✓ propan, etil efiri, aseton, toluol, xlorlu metan
  - otaq temperaturunda $10-15\text{ MPa}$ təzyiq altında cıvə və ya $0,5-5\text{ MPa}$ təzyiq altında toluol, ksilol, propil spirti, silikon mayeləri
  - hec biri düzgün deyil
  - helium, azot , propan, etil efiri
400. Alçaq temperaturları ölçmək üçün xüsusi hazırlanmış kondensasiyalı termometrlər neçə K-dən başlayan temperaturları ölçmək üçün istifadə oluna bilər?
- $0,7\text{ K}$ -dən
  - $0,5\text{ K}$ -dən
  - $0,1\text{ K}$ -dən
  - $0,3\text{ K}$ -dən
  - ✓ $0,8\text{ K}$ -dən
401. Manometrik yayla göstərici arasında bimetal lövhə yerləşdirməklə :
- ətraf mühitin temperaturundan yaranan xətanı “1”-ə endirməyə çalışırlar
  - ✓ ətraf mühitin temperaturundan yaranan xətanı kompensasiya edirlər
  - ətraf mühitin temperaturundan yaranan xətanı yükseldirirlər
  - mühitin temperaturundan yaranan xətanı aradırlar
  - mühitin temperaturundan yaranan xətanı tapırlar
402. Termoelektrik termometrlər əsaslanır :
- temperaturun dəyişməsinə
  - işığın qayıtması hadisəsinə
  - ✓ termoelektrik effektinin istifadə olunmasına
  - fotoeffekt hadisəsinə
  - düzgün cavab yoxdur
403. Termoelektrik çevirici :

- naqillərin ardıcıl birləşməsindən ibarət olan dövrədir
- iki və ya bir neçə müxtəlif növ naqilin öz aralarında birləşməsindən ibarət olan dövrədir
- üç naqilin paralel birləşməsindən ibarət olan dövrədir
- ✓ bir naqildən ibarət olan dövrədir
- iki və ya bir neçə eyni növ naqilin öz aralarında birləşməsindən ibarət olan dövrədir

404. Termoelektrodların birləşmə yerləri :

- heç biri
- birləşmə nöqtələri
- ✓ lehim
- naqillərin birləşməsi
- pərçim

405. Zeebek tərəfindən lehimlərin temperaturları bərabər olmadıqda nə müəyyənləşdirib?

- qapalı dövrədə cərəyan axmayacağı
- ✓ qapalı dövrədə cərəyan axacağı
- lehimlərin temperaturlarının artacağı
- dövrənin qısa qapanacağı
- qapalı dövrədə gərginliyin artacağı

406. Cıvə hansı temperaturda donur?

- +37,875°C
- 12,21°C
- ✓ -38,87°C
- -12,67°C
- -37,987°C

407. Manometrik termometrlərin iş prinsipi nədən ibarətdir ?

- normal həcmdəki (termosistemdəki) işçi (termometrik) maddənin təzyiqinin temperaturdan asılılığına əsaslanır.
- qapalı həcmdəki (termosistemdəki) işçi (termometrik) maddənin temperaturunun təzyiqdən asılılığına əsaslanır.
- düzgün cavab yoxdur
- ✓ qapalı həcmdəki (termosistemdəki) işçi (termometrik) maddənin təzyiqinin temperaturdan asılılığına əsaslanır
- normal həcmdəki (termosistemdəki) işçi (termometrik) maddənin temperaturunun təzyiqdən asılılığına əsaslanır

408. İşçi maddənin termosistemdəki aqrekat vəziyyətinə uyğun olaraq manometrik termometrlər bölünürlər:

- mayeli və kondensasiyalı (buxar-mayeli) manometrik termometrlərə bölünürlər.
- düzgün cavab yoxdur
- Qaz və mayeli manometrik termometrlərə bölünürlər.
- Qaz və kondensasiyalı (buxar-mayeli) manometrik termometrlərə bölünürlər.
- ✓ qaz, mayeli və kondensasiyalı (buxar-mayeli) manometrik termometrlərə

409. Manometrik termometrlərdən neçə dərəcəyə qədər temperaturları ölçmək üçün istifadə oluna bilərlər ?

- -100-dən 650°C -dek
- -150-dən 700°C -dek
- ✓ -150-dən 600°C -dek
- -100-dən 600°C -dek
- -150-dən 650°C -dek

410. Ölçmə diapazonu termosistemin nəyi ilə təyin edilir ?

- Hec biri duzgun deyil.
- ✓ termosistemin aşqari ilə
- termosistemin manometrik yayı ilə

- termosistemin termobalonu ilə
- termosistemin kapilyari ilə

411. Mayeli termometrlərdə nədən istifadə edilmir?

- civə
- kerosin
- ✓ efir yağı
- toluol
- etil spirti

412. Yarımkeçirici müqavimət termoçeviricilərin işləmə diapazonu:

- -50+350
- ✓ -240+300
- -150+200
- -200+110
- -70+420

413. Temperatur ölçən cihazları nəyə əsasən qruplara bölürlər?

- ✓ işləmə prinsipinə görə
- bütün cavablar doğrudur
- keyfiyyətinə görə
- sahəsinə görə
- xassəsinə görə

414. Genişlənmə termometrlərinin iş prinsipi :

- düzgün cavab yoxdur
- bərk cisimlərin istiliyin dəyişməsi nəticəsində öz xətti ölçülərini dəyişməsi xassəsinə
- ✓ mayenin həcmnin və bərk cismin xətti ölçülərinin qızdırılan zaman dəyişməsinə
- qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə tam şüalanma enerjisinin dəyişməsinə
- qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə parlaqlığının dəyişməsinə

415. Optik pirometrlərin iş prinsipi :

- ✓ qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə parlaqlığının dəyişməsinə
- düzgün cavab yoxdur
- bərk cisimlərin istiliyin dəyişməsi nəticəsində öz xətti ölçülərini dəyişməsi xassəsinə
- mayenin həcmnin və bərk cismin xətti ölçülərinin qızdırılan zaman dəyişməsinə
- qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə tam şüalanma enerjisinin dəyişməsinə

416. Rəngli pirometrlərin iş prinsipi :

- mayenin həcmnin və bərk cismin xətti ölçülərinin qızdırılan zaman dəyişməsinə
- mayenin həcmnin və bərk cismin xətti ölçülərinin soyuyan zaman dəyişməsinə
- qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə tam şüalanma enerjisinin dəyişməsinə
- bərk cisimlərin istiliyin dəyişməsi nəticəsində öz xətti ölçülərini dəyişməsi xassəsinə
- ✓ qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə rənginin dəyişməsinə

417. Radiasiya pirometrlərinin iş prinsipi :

- qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə rənginin dəyişməməsinə
- ✓ qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə tam şüalanma enerjisinin dəyişməsinə
- bərk cisimlərin istiliyin dəyişməsi nəticəsində öz xətti ölçülərini dəyişməsi xassəsinə
- bərk cisimlərin istiliyin dəyişməsi nəticəsində öz xətti ölçülərini dəyişməməsi xassəsinə
- qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə rənginin dəyişməsinə

418. Dilatometrik termometrlərin üstünlüyü :

- az həssaslıq, mürəkkəb quruluş
- ucuz başa gəlməsi
- ucuz başa gəlmə, az material sərfi
- ✓ sadə quruluşu, yüksək həssaslığı
- gösdəricinin tez tapılması

419. Dilatometrik (oxlu) və bimetal termometrlərin iş prinsipi :

- düzgün cavab yoxdur
- qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə tam şüalanma enerjisinin dəyişməsinə
- qızdırılan cismin, temperatur dəyişdikdə rənginin dəyişməsinə
- ✓ bərk cisimlərin istiliyin dəyişməsi nəticəsində öz xətti ölçülərini dəyişməsi xassəsinə
- bütün cavablar doğrudur

420. Termometrlərdə həssas element :

- kiçik xətti genişlənmə əmsalına malik olan mis və yaxud bürüncdən hazırlanmış borudan
- ✓ böyük xətti genişlənmə əmsalına malik olan mis və yaxud bürüncdən hazırlanmış borudan
- böyük xətti genişlənmə əmsalına malik olan plastik slindirdən
- kiçik xətti genişlənmə əmsalına malik olan gümüşdən hazırlanmış borudan
- düzgün cavab yoxdur

421. Dilatometrik termometrlər hansı məqsədlərlə istifadə edilir?

- beşpozisiyalı elektrik temperatur tənzimləyicisi və yaxud siqnallayıcısı kimi
- ✓ avtomatik tənzimləmə sistemlərində, ikipozisiyalı elektrik temperatur tənzimləyicisi və yaxud siqnallayıcısı kimi
- birpozisiyalı elektrik temperatur tənzimləyicisi və yaxud siqnallayıcısı kimi
- bütün cavablar doğrudur
- düzgün cavab yoxdur

422. Dilatometrik termometərdə temperatur necə təyin olunur?

- ✓ oxun borunun içərisinə qoyulmuş iki metal çubuğun uzanması nəticəsində alınan fərqlərlə
- bütün cavablar doğrudur
- buxar havası vurmaqla
- isti mühitə salmaqla biri
- biri (ox) digərinin (boru) içərisinə qoyulmuş iki metal çubuğun uzanması nisbətləri ilə

423. Dilatometrik termometrlərin ölçü diapazonu nə qədərdir?

- 60°-dən 1530°ə qədər
- 20°-dən 2000°ə qədər
- 60°-dən 2000°ə qədər
- 30°-dən -1000°ə qədər
- ✓ -30°-dən 1000°ə qədər

424. Bimetal termometrlərin ölçü həddi nə qədərdir?

- -70°C ÷ 300°C
- ✓ -60°C ÷ 300°C
- -20°C ÷ 200°
- 90°C ÷ 600°C
- 60°C ÷ 800°C

425. Mayeli termometrlər vasitəsilə neçə dərəcəli temperaturı ölçmək olur?

- -250 °C ÷ 750°C
- -300°C ÷ 750°C
- -200°C ÷ 780°C

- ✓ $-200^{\circ}\text{C} \div 750^{\circ}\text{C}$
- $-500^{\circ}\text{C} \div 550^{\circ}\text{C}$

426. Mayeli termometrin göstərişi nədən asılıdır?

- nisbi rütubətdən
- bütün cavablar doğrudur
- düzgün cavab yoxdur
- ətraf mühitin temperaturundan
- ✓ mayenin şüşə içərisində genişlənmə əmsalından

427. Mayeli termometrlərdə, işçi maye kimi nədən istifadə edilir?

- etil spirti
- civə
- kerosin
- ✓ efir yağı
- toluol

428. Zahiri istilikdən orta həcmi genişlənmə əmsalı dedikdə nə başa düşülür?

- işçi mayenin və termometrin hazırlandığı materialın (şüşənin) orta həcmi genişlənmə əmsallarının cəmi
- işçi mayenin və termometrin hazırlandığı materialın (şüşənin) orta həcmi genişlənmə əmsallarının nisbəti
- ✓ işçi mayenin və termometrin hazırlandığı materialın (şüşənin) orta həcmi genişlənmə əmsallarının fərqi
- işçi mayenin və termometrin hazırlandığı materialın (şüşənin) orta həcmi genişlənmə əmsallarının hasili
- düzgün cavab yoxdur

429. Əksəriyyət hallarda işçi maye kimi nədən istifadə edilir?

- hamısı
- su
- ammonyak
- ✓ civə
- efir yağı

430. Civənin genişlənməsi necədir?

- donanda dəyişən əriyəndə monoton
- donanda monoton,əriyəndə dəyişən
- ✓ monoton
- bütün cavablar doğrudur
- dəyişən

431. Civə hansı temperaturda qaynayır?

- $+37,875^{\circ}\text{C}$
- $312,21^{\circ}\text{C}$
- $-12,67^{\circ}\text{C}$
- $-37,987^{\circ}\text{C}$
- ✓ $+356,58^{\circ}\text{C}$

432. Civə hansı temperaturda donur?

- ✓ $-38,87^{\circ}\text{C}$
- $12,21^{\circ}\text{C}$
- $-12,67^{\circ}\text{C}$
- $+37,875^{\circ}\text{C}$
- $-37,987^{\circ}\text{C}$

433. Manometrik termometrlərin iş prinsipi nədən ibarətdir ?

- √ qapalı həcmdəki (termosistemdəki) işçi (termometrik) maddənin təzyiqinin temperaturdan asılılığına əsaslanır.
- normal həcmdəki (termosistemdəki) işçi (termometrik) maddənin təzyiqinin temperaturdan asılılığına əsaslanır.
- düzgün cavab yoxdur
- normal həcmdəki (termosistemdəki) işçi (termometrik) maddənin temperaturunun təzyiqdən asılılığına əsaslanır
- qapalı həcmdəki (termosistemdəki) işçi (termometrik) maddənin temperaturunun təzyiqdən asılılığına əsaslanır.

434. İşçi maddənin termosistemdəki aqreqat vəziyyətinə uyğun olaraq manometrik termometrlər bolunurlar:

- √ qaz, mayeli və kondensasiyalı (buxar-mayeli) manometrik termometrlərə
- Qaz və mayeli manometrik termometrlərə bölünürlər
- Qaz və kondensasiyalı (buxar-mayeli) manometrik termometrlərə bölünürlər
- düzgün cavab yoxdur
- mayeli və kondensasiyalı (buxar-mayeli) manometrik termometrlərə bölünürlər

435. Manometrik termometrlərdən neçə dərəcəyə qədər temperaturları ölçmək üçün istifadə oluna bilərlər ?

- -100-dən 600°C -dek
- -150-dən 700°C -dek
- -150-dən 650°C -dek
- √ -150-dən 600°C -dek
- -100-dən 650°C -dek

436. Ölçmə diapazonu termosistemin nəyi ilə təyin edilir ?

- termosistemin manometrik yayı ilə
- termosistemin termobalonu ilə
- termosistemin kapilyarı ilə
- √ termosistemin aşqarı ilə
- Hec biri düzgün deyil.

437. Mayeli termometrlərdə nədən istifadə edilmir?

- toluol
- etil spirti
- √ efir yağı
- kerosin
- cıvə

438. Zahiril istilikdən orta həcmi genişlənmə əmsalı :

- √ işçi mayenin və termometrin hazırlandığı materialın (şüşənin) orta həcmi genişlənmə əmsallarının fərqi
- işçi mayenin və termometrin hazırlandığı materialın (şüşənin) orta həcmi genişlənmə əmsallarının nisbəti
- işçi mayenin və termometrin hazırlandığı materialın (şüşənin) orta həcmi genişlənmə əmsallarının cəmi
- düzgün cavab yoxdur
- işçi mayenin və termometrin hazırlandığı materialın (şüşənin) orta həcmi genişlənmə əmsallarının hasil

439. İşçi maye rimi nədən istifadə edilir?

- hamısı
- √ cıvə
- ammoniyak
- efir yağı
- su

440. Cıvənin genişlənməsi necə keçir?

- bütün cavablar doğrudur
- √ monoton
- dəyişən

- donanda dəyişən əriyəndə monoton
- donanda monoton,əriyəndə dəyişən

441. Civənin qaynayan temperaturu:

- 312,21°C
- -37,987°C
- +37,875°C
- -12,67°C
- √ +356,58°C

442. Civənin donan temperaturu:

- 12,21°C
- √ -38,87°C
- +37,875°C
- -12,67°C
- -37,987°C

443. Manometrik termometrlərin iş prinsipi :

- normal həcmdəki (termosistemdəki) işçi (termometrik) maddənin təzyiqinin temperaturdan asılılığına əsaslanır.
- qapalı həcmdəki (termosistemdəki) işçi (termometrik) maddənin temperaturunun tezyiqden asılılığına əsaslanır.
- normal həcmdəki (termosistemdəki) işçi (termometrik) maddənin temperaturunun tezyiqden asılılığına əsaslanır
- √ qapalı həcmdəki (termosistemdəki) işçi (termometrik) maddənin təzyiqinin temperaturdan asılılığına əsaslanır.
- düzgün cavab yoxdur

444. Manometrik termometrlər hansı temperaturları ölçmək üçün istifadə oluna bilərlər ?

- √ -150-dən 600°C -dek
- -100-dən 650°C -dek
- -150-dən 650°C -dek
- -150-dən 700°C –dek
- -100-dən 600°C -dek

445. Termoelektrik termometrlər əsaslanır :

- temperaturun dəyişməsinə
- dügün cavab yoxdur
- √ termoelektrik effektinin istifadə olunmasına
- fotoeffekt hadisəsinə
- işığın qayıtması hadisəsinə

446. Termoelektrik çevirici :

- iki və ya bir neçə eyni növ naqilin öz aralarında birləşməsindən ibarət olan dövrədir
- üç naqilin paralel birləşməsindən ibarət olan dövrədir
- iki və ya bir neçə müxtəlif növ naqilin öz aralarında birləşməsindən ibarət olan dövrədir
- naqillərin ardıcıl birləşməsindən ibarət olan dövrədir
- √ bir naqildən ibarət olan dövrədir

447. Termoelektrodların birləşmə yerləri :

- √ lehim
- pərçim
- birləşmə nöqtələri
- naqillərin birləşməsi
- heç biri

448. Zeebek tərəfindən lehimlərin temperaturları bərabər olmadıqda nə müəyyənləşdirib?

- dövrənin qısa qapanacağı
- qapalı dövrədə cərəyan axmayacağı
- lehimlərin temperaturlarının artacağı
- qapalı dövrədə gərginliyin artacağı
- ✓ qapalı dövrədə cərəyan axacağı

449. Zeebekə görə, əgər lehimlərin temperaturları $t \neq t_0$ -dirsə qapalı dövrədən axan cərəyan :

- termoEHQ
- elektrik cərəyanı
- ✓ termocərəyan
- termoelektron emissiyası
- düzgün cavab yoxdur

450. Termocərəyanın istiqaməti nədən asılıdır ?

- lehimlərin temperaturları cəmindən
- ✓ lehimlərin temperatur fərqi
- lehimlərin birləşməsindən
- lehimlərin temperaturlarından
- iki lehim arasındakı məsafədən

451. Baxılan effektin dönmə xassəsi nədən ibarətdir ?

- düzgün cavab yoxdur
- ✓ əgər belə dövrəyə xaricdən elektrik cərəyanı verilsə, cərəyanın istiqamətindən asılı olaraq lehimlərdən biri qızacaq, o birisi isə soyuyacaq
- əgər belə dövrəyə xaricdən elektrik cərəyanı verilsə, cərəyanın istiqamətindən asılı olaraq lehimlərdən hər ikisi soyuyacaq
- əgər belə dövrəyə xaricdən elektrik cərəyanı verilsə, cərəyanın istiqamətindən asılı olaraq lehimlərdən hər ikisi qızacaq
- əgər belə dövrəyə daxilədən elektrik cərəyanı verilsə, cərəyanın istiqamətindən asılı olaraq lehimlərdən biri qızacaq, o birisi isə soyuyacaq

452. Termocərəyanın və ya termoEHQ-nin əmələ gəlməsi müasir fizikada nə ilə izah olunur ?

- üç müxtəlif növlü metalı toxundurduqda kontakt potensial fərqi əmələ gəlməsilə
- ✓ iki müxtəlif növlü metalı toxundurduqda kontakt potensial fərqi əmələ gəlməsilə
- iki eyni növlü metalı toxundurduqda kontakt potensial fərqi əmələ gəlməsilə
- düzgün cavab yoxdur
- eyni metallar elektronlarının müxtəlif növlü metalı toxunduqda kontakt potensial fərqi əmələ gəlir

453. Dövrənin yekun termoEHQ-nin toplananları hansılardır ?

- termoelektron emissiyası və elektrik cərəyanı
- elektrik cərəyanı və potensial fərqi
- potensial fərqi və termoelektron emissiyası
- elektronların diffuziyası və elektrik cərəyanı
- ✓ kontakt potensial fərqi və elektronların diffuziyası

454. TermoEHQ-nin qiyməti nədən asılıdır ?

- termoelektrik effektin istifadə olunmasından
- ✓ termoelektrodların təbiətindən və TEÇ-nin lehimlərinin temperatur fərqi
- termoelektrodlardan
- lehimlərin temperaturları cəmindən
- lehimlərin temperaturundan

455. Hansı qanuna əsasən iki müxtəlif növ naqildən ibarət olan qapalı dövrədə lehimlərin temperaturları bərabər olduqda həmin dövrənin termocərəyanı sifirə bərabər olur

- Pelte
- Zeebek
- ✓ Volta
- Nyuton
- Volt-Amper

456. Termoelektrik çeviricisinin dövrəsində əmələ gələn $E_{AB}(t - t_0)$ termoEHQ nədən asılıdır?

• ..
 r və (r_0) muqvimetindən

- temperaturlar fərqiindən
- temperaturların cəmindən

✓ ..
 t və (t_0) temperaturlarından

- termoelektrodların təbiətindən

457. Temperaturu ölçülən obyektə yerləşdirilmiş lehim necə adlanır ?

- kənar lehim
- qapalı lehim
- ✓ işçi lehim və ya işçi uc
- daxili lehim
- xarici lehim

458. TEÇ-nin dövrəsində generasiya edən termoEHQ nədən asılıdır ?

- ✓ termoelektrodların kimyəvi tərkibindən və lehimlərin temperaturundan
- termoelektrodların həndəsi ölçülərindən
- lehimlərin qalınlığından
- termoelektrodların fiziki xassələrindən
- iki lehim arasındakı məsafədən

459. TEÇ-nin dövrəsində generasiya edən termoEHQ nədən asılı deyildir?

- termoelektrodların kimyəvi tərkibindən
- ✓ termoelektrodların həndəsi ölçülərindən və lehimlərin ölçüsündən
- iki lehim arasındakı məsafədən
- lehimlərin temperaturundan
- termoelektrodların fiziki xassələrindən

460. Ölçü cihazını necə qoşduqda TEÇ bir işçi lehimə və iki sərbəst lehimə malik olur?

- düzgün cavab yoxdur
- ✓ sərbəst ucun lehimləri arasına
- sərbəst uclara
- qapalı ucun lehimləri arasına
- lehimlərdən sonra

461. İşçi ucların t temperaturunda ölçü cihazının göstərişi nə zaman generasiya edən termoEHQ-nə bərabər olacaq ?

✓ ..
serbest uclarin temperaturu t_0^1 sifirdan ferqlenirse

- sərbəst ucların temperaturlarından biri sifira bərabədirsə
- sərbəst ucların temperaturu sifira bərabədirsə
- sərbəst ucların temperaturu bir-birinə bərabədirsə
- ..

serbest uclarin temperaturu t_0^1 sifira beraberdirse

462. Volt qanununa uyğun olaraq iki müxtəlif növ naqıldən ibarət olan qapalı dövrədə lehimlərin temperaturları bərabər olduqda həmin dövrənin termocərəyanı :
- ✓ sıfırdır
  - birdir
  - üçdür
  - dördür
  - kidir
463. Hansı qanuna əsasən qapalı dövrədə lehimlərin temperaturları bərabər olduqda termocərəyan sıfıra bərabər olur?
- Zeebek
  - ✓ Volta
  - Pelte
  - Volt-Amper
  - Nyuton
464. Termoelektrik çeviricisinin dövrəsində əmələ gələn termoeHQ nədən asılıdır?
- ✓ ..
- t ve (t_0) temperaturlarından
- temperaturların cəmindən
  - .
- r ve (r_0) muqvimetinden
- termoelektrodların təbiətindən
  - temperaturlar fərqiindən
465. Temperaturu ölçülən obyektə yerləşdirilmiş lehim :
- kənar lehim
  - ✓ işçi lehim və ya işçi uc
  - xarici lehim
  - qapalı lehim
  - daxili lehim
466. Temperaturu ölçülən obyektədən kənardakı lehim :
- ✓ xarici lehim
  - kənar lehim
  - sərbəst lehim
  - qapalı lehim
  - məhdud lehim
467. TEÇ-nin sərbəst uclarının temperaturu dərəcələnmə prosesində :
- dəyişəndir
  - ✓ sabitdir
  - vahidə bərabərdir
  - mənfi dərəcədədir
  - müəyən intervaldadır
468. TEÇ-nin dövrəsində generasiya edən termoeHQ :
- lehimlərin qalınlığından asılıdır
  - termoelektrodların fiziki xassələrindən asılıdır

- iki lehim arasındakı məsafədən asılıdır
- termoelektrodların həndəsi ölçülərindən asılıdır
- ✓ termoelektrodların kimyəvi tərkibindən və lehimlərin temperaturundan asılıdır

469. Generasiya edən termoEHQ nədən asılı deyildir?

- lehimlərin temperaturundan
- termoelektrodların fiziki xassələrindən
- iki lehim arasındakı məsafədən
- ✓ termoelektrodların həndəsi ölçülərindən və lehimlərin ölçüsündən
- termoelektrodların kimyəvi tərkibindən

470. Avtomatik körpülərdə EG nəyi ifadə edir?

- heç biri
- elektrik gücləndirici
- sahə gücləndirici
- ✓ elektron gücləndirici
- sıfır indiqator

471. Bifilyar dolanma :

- ölçülən mühitdən karkasın dolanmış hissəsinə istilik keçirməni yaxşılaşdırmaq üçün
- ✓ induktiv müqaviməti aradan qaldırmaq üçündür
- reaktiv müqaviməti aradan qaldırmaq üçündür
- lazımsız tutumu aradan qaldırmaq üçündür
- aktiv müqaviməti aradan qaldırmaq üçündür

472. Qeyri-avtomatik körpülər vasitəsilə hansı müqavimət ölçülür?

- 1 – 107 Om
- 0,5 – 110 Om
- 0,5 – 100 Om
- 0,5 – 115 Om
- ✓ 0,5 – 107 Om

473. Müvazinətli körpülərdə ölçmə metodu :

- müqayisə ölçmə metodu
- dolaylı ölçmə metodu
- ✓ sıfır ölçmə metodu
- diferensial ölçmə metodu
- əvəzetmə ölçmə metodu

474. Avtomatik körpülərdə Sİ ifadə edir:

- elektron gücləndirici
- sahə gücləndirici
- ✓ sıfır-indikator
- heç biri
- dəqiqlik sinifi

475. Avtomatik körpülərdə RM nəyi ifadə edir?

- ✓ reversiv mühərriki
- sıfır indiqator
- sahə gücləndirici
- elektron gücləndirici
- dəqiqlik sinifi

476. Avtomatik körpülərin dəqiqlik sinifi nəyə bərabərdir?

- 0,1; 0,25 və 0,5
- 0,3; 0,25 və 0,5
- 0,25; 0,4və 1
- ✓ 0,25; 0,5 və 1
- 0,25; 0,5 və 2

477. Avtomatik körpülərin şkalasının bütün əqrəbin hərəkət vaxtı nəyə bərabərdir?

- ✓ 1; 2,5 və 10 s
- 0,71; 2,5 və 10 s
- 0,41; 1,5 və 5 s
- 0,31; 1,5 və 3 s
- 0,61; 1,5 və 10 s

478. Avtomatik körpülərə nə quraşdırılır?

- sıfır indiqator
- elektron gücləndici
- sahə gücləndirici
- reversiv mühərriki
- ✓ elektrik qurğuları

479. Avtomatik körpülərə nə quraşdırılır?

- dəqiqlik sinifi
- elektron gücləndici
- reversiv mühərriki
- sıfır indiqator
- ✓ pnevmatik qurğular

480. Avtomatik körpülərə nə quraşdırılır?

- elektron gücləndici
- reversiv mühərriki
- ✓ siqnallayıcı qurğular
- sıfır indiqator
- dəqiqlik sinifi

481. Hal-hazırda buraxılan avtomatik körpülər biri-birindən nə ilə fərqlənirlər?

- ✓ işləmə prinsipi
- ölçü dəqiqliyi
- ölçüləri
- konstruksiyası
- təyinatı

482. Göstərişi uzaq məsafəyə ötürmək üçün hansı çeviricilər quraşdırılır?

- heç biri
- cərəyan
- ✓ hamısı
- tezlik
- pnevmatik

483. Tam qabaritli özüyazan avtomatik körpünün diaqram lentinin eni nə qədər olur?

- 200mm
- 50mm

- ✓ 250 mm
- 160mm
- 100 mm

484. Miniatur özüyazan avtomatik körpünün diaqram lentinin eni nə qədər olur?

- 200mm
- 250 mm
- 100 mm
- 160mm
- ✓ 50mm

485. Müvazinətsiz körpülərin əsas üstünlükləri:

- ✓ ölçü diaqonalından axan cərəyanın tarazlaşdırılmasını tələb etmirlər
- onların qida gərginliyindən asılı olmamalıdır ki, həmin gərginliyin minimal buraxıla bilən qiyməti sıfır indiqatorun həssaslığı ilə təyin edilir
- burada dəyişən müqavimət paralel birləşmiş üç müqavimətdən ibarətdir
- onların qida gərginliyindən asılı olmasıdır ki, həmin gərginliyin minimal buraxıla bilən qiyməti sıfır indiqatorun həssaslığı ilə təyin edilir
- ölçü diaqonalından axan cərəyanın tarazlaşdırılmasını tələb edirlər

486. Loqometrin milliampermetrdən fərqi nədən ibarətdir?

- ✓ Burada çərçivələrin dönməsinə əks təsir göstərən yay yoxdur
- Burada çərçivələrin dönməsinə əks təsir göstərən yay vardır
- düzgün cavab göstərilməyib
- çərçivələrdən birinə təsir edən momentin tarazlaşdırılması, o biri çərçivənin momenti hesabına olmur, çərçivələrdən birinə təsir edən momentin tarazlaşdırılması, o biri çərçivənin momenti hesabına olur
- Çərçivələrdən birinə təsir edən momentin tarazlaşdırılması, o biri çərçivənin momenti hesabına olmur

487. Müvazinətsiz körpülər həssas ünsür kimi harada geniş tətbiq olunurlar?

- müxtəlif müvazinətsiz körpülərdə
- müxtəlif loqometrlərdə
- ✓ müxtəlif qaz təhlilediçilərində
- müxtəlif milliampermetrdə
- müxtəlif avtomatik potensiometrlərdə

488. Avtomatik körpülərə quraşdırılır:

- sıfır indiqator
- elektron gücləndici
- reversiv mühərriki
- dəqiqlik sinifi
- ✓ pnevmatik gurğular

489. Avtomatik körpülərə quraşdırılır:

- ✓ siqnallayıcı gurğular
- dəqiqlik sinifi
- elektron gücləndici
- reversiv mühərriki
- sıfır indiqator

490. Buraxılan avtomatik körpülər biri-birindən nə ilə fərqlənir?

- ✓ işləmə prinsipi
- təyinatı
- ölçüləri

- ölçü dəqiqliyi
- konstruksiyası

491. Göstərişi uzaq məsafəyə ötürmək üçün çeviricilər quraşdırılır:

- ✓ hamısı
- pnevmatik
- cərəyan
- heç biri
- tezlik

492. Tam qabaritli özüyazan avtomatik körpünün diaqram lentinin eni :

- 200mm
- 100 mm
- 50mm
- 160mm
- ✓ 250 mm

493. Kiçik qabaritli özüyazan avtomatik körpünün diaqram lentinin eni :

- ✓ 160mm
- 250 mm
- 100 mm
- 200mm
- 50mm

494. Miniatur özüyazan avtomatik körpünün diaqram lentinin eni :

- ✓ 50mm
- 100 mm
- 200mm
- 250 mm
- 160mm

495. Daraldıcı quruluşlar nəyi ölçürlər?

- istehsalat tullantılarının sərfini
- çirkab suların sərfini
- ✓ tozlu və çirkli mühitin sərfini
- ekoloji təmiz mühitin sərfini
- düzgün cavab yoxdur

496. Üzgəcin aşağı hissəsində sürtünmə qüvvəsi necə təsir edir?

- ✓ aşağıdan yuxarıya
- yuxarı hissədə
- aşağı hissədə
- yuxarıdan aşağıya
- həm yuxarı, həm aşağı hissədə

497. Dəyişən səviyyəli sərfölçənlərin iş prinsipi nəyə əsaslanır?

- elektromaqnit induksiya qanununa
- axında yerləşdirilmiş qızdırılmış cismin temperaturunun ölçülməsinə
- ✓ qabdakı maye səviyyəsinin hündürlüyünün, qabdan xaric olan mayenin sərfindən asılılığına
- maddə axınının qızdırılmasına
- qızdırıcıdan əvvəl və sonra temperaturlar fərqinin ölçülməsinə

498. Elektromaqnit sərfölçənlərin iş prinsipi hansı qanuna əsaslanır?

- qızdırıcıdan əvvəl və sonra temperaturlar fərqinin ölçülməsinə
- axında yerləşdirilmiş qızdırılmış cismin temperaturunun ölçülməsinə
- qabaqkı maye səviyyəsinin hündürlüyünün, qabdan xaric olan mayenin sərfindən asılılığına
- maddə axınının qızdırılmasına
- √ elektromaqnit induksiya qanununa

499. İstilik sərfölçənlərin təsir prinsipi nəyə əsaslanır?

- elektromaqnit induksiya qanununa
- qızdırıcıdan əvvəl və sonra temperaturlar fərqinin ölçülməsinə
- maddə axınının qızdırılmasına
- √ qabdakı maye səviyyəsinin hündürlüyünün, qabdan xaric olan mayenin sərfindən asılılığına
- axında yerləşdirilmiş qızdırılmış cismin temperaturunun ölçülməsinə

500. Dəyişən səviyyəli sərfölçənlərdə maye qabdan necə xaric olur?

- yan divarındakı dəlikdən
- A və C cavabı doğrudur
- √ A və B cavabı doğrudur
- ortasındakı dəlikdən
- onun dibindəki dəlikdən